

SZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre 16 kor.
Negyedévre 4 ..
Helyben házhoz hordva:
Egész évre 20 kor.
Negyedévre 5 ..
Vidékre postán szállítva:
Egész évre 24 kor.
Negyedévre 6 ..
Egyes szám ára 8 fillér

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hét napos
ünnep utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.
A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők

XVIII. évfolyam 280. szám. Nagy-Várad. Vasárnap, 1912. december 8.

A csehek magyarorszáért.

Lehetetlen! A csehek tettek volna valamit Magyarorszáért?

Jósikának van egy szép, komoly regénye „A csehek Magyarországon” címmel. A mostani esetről egy szarkasztikus komikus regényt lehetne írni az e sorok fölé irt címmel: „A csehek Magyarorszáért.”

Kacagni lehetne a histórián, ha nem volna olyan keservesen szomorú.

A kormány beterjeszti a háborus időkben szükségessé válható kivételes intézkedésekről szóló törvényjavaslatokat. Bizony ezekben nem valami nagy gyönyörűsége telhetik az embernek, kivált jogászembernek, aki szokva van a szabadsághoz, paragrafushoz, felebbezéshez. A kormányjavaslatokban pedig mentül kevesebb a felebbezés, a paragrafus, ellenben mentül több a kurta kis rendelkezés, hogy ez a jog is, az a szabadság is hatályon kívül helyeztetik. Ugy lehet elbánni velünk, mint az ellenséggel. De hát azt magyarázták, hogy erre így meg úgy szükség van, éppen ilyen nagy szigor kell a háboruban, ennél kevesebb nem ér semmit, tessék lenyelni.

Mikor aztán neki fogunk nagy fohászokkal a kemény falat lenyeléséhez, akkor derül ki, hogy de bizony lehet azon a javaslaton enyhíteni, hogyne lehetne?! Maga a miniszterelnök indítványoz egész sor enyhítést, egyik szebben hangzik mint a másik, az igazságügy-miniszter is pótlást javasol (igaz, rettentő rossz szövegezéssel, amely legalkalmasabb a félreértésre), — az

ember elsodálkozva konstatálja, hogy hiszen lám csak, még sincs szükség olyan tulságosan tágran magyarázható szigorra!

Kinek köszönhetjük ezt? Talán a munkapártnak, mely elfelejtette a rezolúciós kuruckodásért kapott orrot s megint kirukkol egy kis bátorsággal? Vagy az ellenzéknek, mely elfoglalta helyét a parlamentben s kemény küzdelmet fejtett ki a fölösleges szigorítások ellen?

Szó sincs róla. A munkapárton Heltai Ferenc, a gázzsakértő a vasutat és postát pocskondiázza müellenzéki görög tüzzel, hogy valaki mégis egy kis életet hozzon az egyhangu bizalomnyilvánításba. Az igaz, hogy a müellenzéki felszólalásnál vigyáztak, nehogy valami szakszerű legyen a felszólalás, ezért küldtek a vasut és posta ellen egy gázembert. Így lehetett legjobb intézményeinket megtámadni s a támadás mégsem tett nagy kárt. Aratlan szórakozás volt az egész. Az ellenzék pedig privát tanácskozásokban dörög a kormány ellen, onnan, a honnan sem a törvényvé válast megakadályozni, sem módosításokkal javítani nem lehet. És mégis, kormánypárt és ellenzék ellenére megtörtént a módosítás, a javítás.

A derék csehek, a kedves csehek segítettek. Milyen szerencse, hogy csehek is vannak a világon! Most az egyszer bebizonyosodott, hogy még a csehek is tudnak hasznosak lenni.

A csehek ugyanis odaát Ausztriában kijelentették, hogy ők a javaslatokat eredeti szigorú formájukban törvényvé válni nem engedik. A csehek ökleinek láttára gondolko-

zóba esett az osztrák kormány — s engedett a szigorból. Az osztrák javaslat lényegesen enyhébb és precízebb lett a magyarnál. No ha az osztrák gondolkozik, akkor nekünk is szabad gondolkozni — merő véletlenségből nálunk is kiderült, hogy lehet ám azt a statáriális törvényt szabatosabban is szövegezni és némileg enyhíteni. És úgy lón, a miként elgondoltuk, a magyar országgyűlés úgy fogadta el a kivételes törvényeket, a mint a csehek diktálták Bécsben az osztrák parlamentnek.

A derék cseheknek ezért hálával és köszönettel tartozunk — és megállapíthatjuk, hogy a csehek most többet igazítottak a magyar jog érdekében, mint a mi egész „kint a bárány, bent a farkas” játszó parlamentünk.

Milyen kár, hogy a mi játékos kis parlamentünknek többször nem jönnek segítségére effélékkel ami kedves cseh szomszédaink. Ambár amilyen jó szomszédaink, ennyi is éppen elég tőlük. Hogy egészen a mi kedvünkért tették-e, amit tettek, azt a jó szomszédosság kedvéért most nem bolygatjuk — de egy bizonyos: a mai parlamenti helyzet származás voltára semmi sem jellemzőbb, mint hogy a csehektől származik jó Magyarországra. *

Történelmi bélyegek a hadseregben. Ferenc Ferdinánd trónörökös a véderő szellemének föllendítése céljából óhajtandónak tartja, hogy nagy csaták és ütközetek emléke a hadsereg által használandó levélbélyegeken megörökíttessék. A hadügyminiszterium rendeletet is bocsátott már ki arra vonatkozólag, hogy a trónörökös

Csak nagy üzletben vásároljunk! Ritka kedvező alkalom Karácsony előtt!

Tulhalmozott raktár és előre haladt idény miatt az összes uri-, női- és gyermek divatcikkek december 31-ig mélyen leszállított áron árusítatnak. Kérem a vevőközönséget személyesen meggyőződni. — Megtekintés vételkényszer nélkül.

CZILLÉR IMRE nagyáruháza.

terve megvalósíttassék. A bélyegeket az egyes csapatok rendelik meg és az illusztrációk tárgyát ezredeik történetéből és nevezetes eseményeiből merítik.

Komoly pillanatok.

A szerb bonyodalom.

Ausztria-Magyarország diplomáciája az utóbbi napok eseményeinek hatása alatt hir szerint a legerélyesebb lépések megtételére határozta el magát.

Ámbár még nem érkezett meg Edl konzulnak a Prohászka-ügyben teljesített vizsgálatáról szóló részletes jelentése, az eddig ismeretessé vált részletekből is meg lehet már állapítani, hogy olyan sérelem érte a szerbek részéről Ausztriát és Magyarországot, amely a nemzetközi jog történetében páratlanul áll.

Ausztria-Magyarország álláspontja az, hogy e folyton gyarapodó szerb agresszivitással szemben a monarchiának sürgősen kell fellépnie.

Tudósításaink a szerb konfliktusról a következőket jelentik:

Döntő lépés előtt.

Bécs, dec. 7.

A Matin munkatársa néhány napig Bécsben volt és itt a monarchia egyik diplomatájával beszélgetve, azt a felvilágosítást kapta, hogy Magyarország egyedül fogja elintézni Szerbiával fennforgó konfliktusát. A monarchia várt az elintézésel eddig, mert nem illő egy nagyhatalomhoz, hogy egy olyan kis állammal, mint Szerbia, addig intézzen el ügyet, amíg az egyik másik állammal háboruban van. Most azonban el-

jött az ideje annak, hogy a szerb konfliktus kérdéseit tisztázzák.

Fontos misszió.

Bécs, dec. 7.

Hir szerint a szófiai szerb követ, Spalajkovic, fontos misszióval Bécsbe érkezik legközelebb.

Oroszország kész békére és háborúra.

Páris, dec. 7.

Pétervárról eredő jelentések alapján itt az a hir kering, hogy a pétervári diplomáciai körök élénken tárgyalják az alábbi valóban megtörtént esetet: Gróf Thurn osztrák-magyar követet kihallgatáson fogadta a cárr. Amikor a feltűnést keltően hosszú audienca után a kihallgatási teremből az osztrák és magyar követ távozott, már ott várakozott Suchomlinow tábornok hadügyminiszter, akit a cárr utána audienciára rendelt. Thurn gróf a kihallgatás kedvező lefolyása feletti örömeiben az orosz hadügyminiszterhez sietett és annak kezét derekasan megrázva, ezeket mondta: "C'est la paix, non général!" (Ez a béke, tábornokom!) Suchomlinow meghajolt és így válaszolt: "La Russie est prête pour la paix, et pour la guerre!" (Oroszország kész a békére és a háborúra!) és belépett az audiencia-terembe.

A háborus párt ügyes manővrozására kiválóan jellemző, hogy ki tudták vinni, hogy közvetlen az osztrák-magyar követ után az ő exponensüket, a hadügyminisztert fogadja a cárr. Suchomlinow azután bizonyára teljesítette misszióját és igyekezett kivonni a cárt a Thurn gróf által rá gyakorolt kedvező benyomás alól.

Bécs, dec. 7.

A Fremdenblatt értesülése szerint Ausztria-Magyarország elfogadta a nagy-

követi reunióra vonatkozó angol javaslatot. A reunio helye még nincs megállapítva.

A londoni tárgyalás.

A legújabb hírek szerint pénteken kezdik meg a békétárgyalást Londonban, amelyen a görögök is részt vesznek. A legfontosabb feltétel, hogy visszaadják Skutarit a törököknek.

A görögök eddig csak ravaszágból folytatták a háborút, nehogy a törökök pihenhessenek. A bolgárok nagyon biznak a békében és nem fogadták el a külföldi segítségüket.

A háborúról szóló tudósításaink a következők:

Pénteken kezdődik.

Berlin, dec. 7.

A Wolff-ügynökség jelenti Konstantinápolyból: Nizami Oszmán pasa berlini török nagykövet kedden Konstantinápolyból Berlinen át Londonba utazik, ahol a béketárgyalás valószínűleg pénteken kezdődik. A többi delegátusokat még nem nevezték ki.

Skutarit átadják.

Cettinje, dec. 7.

A király elnöklésével tartott értekezleten megállapították a londoni konferenciára kiküldendő montenegrói megbízottak pontos utasításait. Montenegró követeléseinek leglényegesebb pontja Szkutari átadása.

A bolgárok biznak a békében.

Szófia, dec. 7.

A minisztertanács elhatározta, hogy a külföldi egészségügyi missziókat, aviatikusokat és önkénteseket köszönettel visszautasítja. Ez a határozat, melyet a miniszterta-

ÁRTATLAN TRÉFA.

— André Ibels. —

A legkülönösebb impresszió, a mit életemben éreztem, Mrzielles-sur-Loireban ért, a hová kitűnő barátom, Sabel Alain hitt meg engemet.

Egy hónapon keresztül cserkészünk, vadászunk már, mikor egy este teljesen kifáradva, elhatároztam, hogy visszatérek Párisba. De Sabel addig beszélt, míg megígértem, hogy nem hagyom el a vidéket addig, míg két barátjének, két költőjének, a kiknek mindegyike elérte már a nyolevan esztendő, be nem mutat Verger Fleuri nevet viselő birtokukon.

— A Madieu-kisasszonyok, — mondta Sabel — Mathilde és ikertestvére, Laure, megőrizték egy olyan kornak szokásait, mely semmivel sem volt rosszabb a mienknél. Nagyon okos nők és dacára előrehaladott koruknak, még mindig meg-megkinozzák a muzsát. Boldogok lesznek, ha egy drámai író látnak maguknál, mint te, a ki a Comédie Française-ban aratott sikert egy darabjával. Vagyonosok ugyan, de nagyon egyszerűen élnek egy szolgáló társaságában, a ki hol intendáns, hol titkár, hol kertész, kocsis

vagy más egyéb. Ezt a szolgát Glódenak hívják, sokat tanult urnőitől, jól játszik hegedűn, kitűnően táncolja a menuettet, a pavanet, sőt esinonán énekel is. A parkot is ő tartja rendben, egy kicsi kertet, a melyben egy Diána álmodozik s néhány agyag-Amor céloz. De ez utóbbiak valóságos kis négerekké váltak az idők folyamán. Glóde — a Madieu-kisasszonyok nagy sajnálatára — megnősült s ez csakhamar egy színházi szubrett lett.

Sabel annyit beszélt, hogy végre is meggyőződött s másnap reggel egy angol szekéren elindultunk Verger Fleuri felé.

A mint megérkeztünk, a két leány észrevett bennünket, a drágakövel kirakott lorgnettjüket olyan mozdulattal emelték szemükhöz, a melyért Marie Antoinette is megirgylte volna őket. Nagy toilletben voltak: széles panierkkel ellátott világos ruhában, mely a derékban, páncélosan becsipődött s mindezt drága csipke borította. Egy Herkules-termetű fiu, rövid nadrágban, égszínkék livrében, fehér selyemharisnyával és lakkeipőben fogta meg a lovakat s bevezette azokat az istállóba. A bemutatkozás a szigoru spanyol etikett szerint történt. Laure kisasszony egy sétát javasolt a kertben s hogy lesegítem a lépcsőről, menuetszerű kéztartással hajlottam

felé. A séta gyönyörű volt és egészen bele-szédültem azoknak a birességeknek a hallásába, a kikkel ez a két vén lány baráti viszonyban volt a fényes szalónokban annak idején. Az ebéd kitűnő volt s a lányok farkas-étvágygyal ettek. Ebéd után a szalónba mentünk, mely XV. Lajos stílusában, fehéraranyban volt tartva s minden darab autentikus volt. Néhány vitrineben pedig ritka értékes poczellánfigurák látszottak.

Majd belépett Glóde és elhozta hegedűjét. Mathilde kisasszony a zongorához lépett s végig futtatta rajta ujjait, Laura egy hárfát vont elő és néhány arpeggiót játszott rajta. Majd Gluck Iphigéniaja következett, aztán Lulli, Bach és Mozart, majd édes és meleg hangon az inas-kocsis-zenész néhány régi dalt énekelt urnői játékaik kíséretében.

El voltam bájolva egészen. Egy puha fauteuil mélysegeibe süllyedve behunytam a szemem s átadtam magam annak a gyönyörnek, a mely egy elmúlt kornak a felelevenítésében rejlett a számomra.

Azután a jó ebéd és a régi borok elkábitottak és — elaludtam.

Bizonyynyal csak néhány percig tarthatott álmodom, mert a mikor felébredtem, még ugyanaz a kép tárult szemem elé, mint azelőtt. De e

Mozgósítás miatt

4000 pár női és férfi box, vagy lissé cipő közzül választhat kedve szerint most 7 koronáért. Rendes ár sokkal több. Férfi és női posztó csizma, gyermek cipők és csizmák, sapkák, remek férfi kalapok rendkívüli alkalmi árakban december 25-ig.

Heller és Deutsch

Zöldfa-utca, Nagypiac-tér felőli végén levő áruházában 21. szám alatt. TELEFON 12-06.

nács közvetlenül a fegyverszünet megkötése után hozott, jellemző arra nézve, hogy a bolgár kormány a béketárgyalásokat milyen optimisztikusan ítéli meg.

Görögország Bécsben tárgyal a törökkel.

Frankfurt, dec. 7.

Görögország és Törökország megegyeztek abban, hogy a fegyverszünetről közvetlenül tárgyalnak. A tárgyalás helye Bécs lesz és Husszein Hilmi basa nagykövet már megkapta erre a meghatalmazást.

A görögök és bolgárok.

Szófia, dec. 7.

A görögök felszólították Todorow bolgár tábornokot, hogy csapataival vonuljon ki Szalonikiból.

Ujévre meg lesz kötve a béke.

Szófia, dec. 7.

A hadviselő felek megállapodtak abban, hogy a béketárgyalást újévig befejezik.

A hadállások.

Konstantinápoly, dec. 7.

A törökök jobb szárnya a bolgár hadállást körül fogja zárni. A törökök ezt a szárnyat a csatadzsai vonal előtt nagyon messzire tolták előre és rendkívül megerősítették.

A mi postánk és Montenegró.

A Daily Telegraph jelenti, hogy a montenegróiak az évtizedek óta fennálló osztrák és magyar postaszolgálatot megakarják szüntetni. Így legutóbb Durazzóba szánt három postaküldeményt föltartóztatott. Tegnapelőtt pedig az történt, hogy egy Lloyd gőzöstől a hajó számára szükséges bizonyítványt csak

azzal a föltétellel akarta kiállítani, ha a Durazzóba rendelt leveleket és postaküldeményeket San Giovanni di Méduában átadja. Erre a kapitány kijelentette, hogy elmegy a legközelebbi osztrák kikötőbe s ott jelentést tesz az esetről, ha fél óra alatt nem kapja meg a bizonyítványt. Erre Montenegró engedett, de egyttal tudatták, hogy az osztrák postahivatalokat megszüntette és helyettük montenegrói postahivatalokat léptetett életbe a meghódított területeken.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, dec. 7.

Elnök: Tisza István gróf.

Az elnök az előterjesztések során jelentette, hogy 23 ellenzéki képviselő kizárása a mai napon letelt, a kizártak tehát a Ház legközelebbi ülésén már megjelenhetnek. Ezután felolvasták az indítvány és interpellációs könyvet, majd rátért a Ház a napirenden lévő a *Háboru esetére szóló kivételes intézkedések* megtételére vonatkozó javaslatok tárgyalására.

A kivételes törvények.

Darvay Fülöp előadó ismerteti a javaslatot. Hangoztatja a javaslatok szükségességét. A javaslat tendenciája első sorban az, megállapítani, hogy mikor kezdődjék és mikor végződjenek. Történeti adatokkal bizonyítja, hogy már többször történtek előkészületek marciális javaslatok életbeléptetésére. A koalíció is készített hasonló törvényjavaslatot 1909-ben. En csak helyeselni tudom, hogy amikor a nemzet vitális érdekeiről van szó, akkor a kormány nem rendeleti uton, hanem törvényhozásilag akarja megtenni a kivételes intézkedéseket háboru esetére. Ezután előterjeszti azt a módosítást, amelyet pénteken este a munka-

párt már elfogadott, s amely a következőképen szól:

„Ha a háboru a kivételes hatalom alapján tett intézkedésektől számított négy hónapon belül nem tört ki, a kivételes hatalom alapján tett intézkedéseket hatályon kívül kell helyezni, ha csak fentartásakor az országgyűlés hozzá nem járul.“

Részletesen ösmerteti ezután az esküdt-szék intézményeinek szükség esetén való felfüggesztését és helyébe tábori bíróság életbeléptetését. Ajánlom a javaslatot elfogadásra. (Lelkes éljenzés és taps.)

Giesswein Sándor: A legnagyobb könnyelműségnek tartaná, ha nemtörődömségből, vagy a békeszeretetétől áthatva nem tennék meg az intézkedéseket a háboru esetére. Ebben a javaslatban nemcsak finánciális érdekeinkről, hanem a nemzet szabadságáról és legszentebb közkinéséről is van szó éppen ezért azt szeretné, ha a javaslatba az is felvétenék, hogy a tett intézkedésekért nemcsak a kormány, hanem annak tagjai személyileg is felelősségre vonhatók lehessenek. A javaslatot nem fogadja el.

Az elnök a vitát bezárta.

Lukács László miniszterelnök: A kormány a Giesswein által hangoztatott aggodalmakkal már régebben számolt, így tehát Giessweinnek az aggodalma nem egészen jogos. A javaslat 18. szakasza világosan kimondja a *miniszteri felelősséget*, a 32. szakasza pedig a *felelősségre vonást*. Nem zárkozik el azonban a kormány az elől, hogy a részletes tárgyalás során a miniszteri felelősség világosabban körvonalaztassék. A gyülekezési jog korlátozása nem szándéka a kormánynak, csupán kivételes esetekben fogja a kormány a gyülekezések megtartását meg nem engedni. (Helyeslés.)

Ezután a javaslatot általánosságban elfogadták. A részletes tárgyalás során az első szakaszt Darvay Fülöp előadó azzal a módosítással fogadták el, hogy „a miniszterium valamennyi tagja felelősségre vonható“. Ugyancsak az előadó javaslatára módosították az 5-ik, a 12-ik, a 17-ik és 32-ik szakaszokat, mire a javaslatot részleteiben is megszavazták.

Az erőhatalom hatásának a váltón, utalványon és csekken alapuló jogokra vonatkozó törvényjavaslatot Várady Zsigmond előadó ajánlotta elfogadásra.

Várady beszéde után 5 perc szünet volt.

Szünet után a földmívelésügyi tárca költségvetését Papp Géza előadó ismertette. A költségvetéshez Radvánszky báró szólott hozzá.

A vitát hétfőre halasztották.

néhány pillanat alatt mégis furesa változás ment rajtam véghez, egészen másként éreztem magamat. Colinette szerencsétlensége, a melyről most Glóde énekelt, nagyon érdekelt s e két hervadt, vén lány mozdulataiban sok báj és eredetiséget fedeztem fel. Ha az ajtó kinyílik és valaki a nagyok közül, a kik régen meghaltak, sétált volna be rajta, minden meglepetés nélkül mentem volna kezét szorítani velük: ez magyarázza meg a legjobban akkori érzelmeimet.

Párisba érve, nem gondoltam többé nyolcvan éves barátnőimre, de egy napon a posta egy illatos göngyöletet hozott számomra. Ez a Madieu kisasszonyoknak szindarabja volt, a melyet az Ur Joga néven neveztek el s a melyre nézve az volt a kérésük, hogy a Comédie Francaise igazgatójának átadjam elolvasás és előadás végett. Azt irták továbbá, hogy a vágy, Párist viszontlátni, még egyszer erőt vett rajtuk s a jövő héten megérkeznek a fővárosba, addig remélik, hogy minden rendben lesz az Ur Jogával, hiszen annak sikere előre biztosítva van s a részleteket ők maguk fogják megbeszélni az igazgatóval.

Egy esős délután magam fogtam bele kedves öreg barátnőim szindarabjának olvasásába; de soha életemben ennél unalmasabb, kezdetegesebb, ostobább valami nem került a szemem elé. Eszközt kerestem reá, hogy

ugy az ő, mint a magam méltóságát megóvjam ennél az esetnél s valósággal Macchiavellihez méltó tervet eszeltem ki. Elmentem Ridoishoz, a kis színészhez s arra kértem, hogy csinálja meg a Francaise igazgatójának maszkját s aztán meghívem őt dejeunerre hozzám, mikor a két vén kisasszony is nálam reggelizik. Ő el fogja fogadni a darabot, a mit felolvasok neki, tapsolni fog hozzá s azt mondja, hogy változtatások nem kellene rejta, de hogy szó sem kerülhet rá őt vagy hat esztendő előtt, mert már annyi időre el van látva darabokkal. Es öt-hat esztendő alatt annyi minden történhet, kivált ha az ember már nyolcvanhét esztendő!

Ridois elfogadta kérésemet s még akkor este sürgönyöztem a hölgyeknek, hogy várom őket s hogy a Francaise igazgatója nálam fogja felolvasatni magának darabjukat.

Az Ur Jogát október 19-én fogadta el Ridois. Ridois' választékos beszében adta tudtukra az öt-hat esztendei várakozást, a min egy kissé felindultak a nők, de nem tulságosan.

Azóta eltelt öt esztendő s már belépünk a hatodikba is... Sabel Amerikába házasodott s azóta nem hallottam semmit két öreg barátnőnkéről. Vajjon meghaltak-e?

Vagy még mindig reménykednek? Nem merek kérdezősködni...

MÉLYEN LESZÁLLITOTT ÁRAK
NAGYON OLCSÓ KARÁCSONYI VÁSÁR

Telefonsz.: 788.

Telefonsz.: 788.

BOROS J.

ékszer, óra és látszer áruházában

RÁKÓCZI-UT.

NAGY-VÁRAD VÁROS virilisei 1913-ban.

69 zsidó, 55 keresztény.

Nagy-Várad város igazoló választmánya a jövő évi virilisek végleges listáját be-terjesztette a tanáshoz, hogy mutassa be a decemberi városi közgyűlésnek.

E szerint az 1913. évben Nagy-Várad város legtöbb adót fizetői a következők lesznek:

Andrényi Gusztáv, Aczél Zsigmond, dr Adorján Ármán, dr Bárdos Imre, dr Bleyer Endre, Bognár Sándor, Breider Ármán, Brüder Jenő, Deutsch K. I., dr Demetrovits Elek, dr Dénes Sándor, Diósi Lajos, Farkas Izidor, Fábry József, dr Friedländer Samuel, Grósz Sándor, dr György Ernő, dr Grám Károly, dr Grosz Imre, Harmathy Károly, Hlatky Endre, Incze Lajos, Incze Lipót, Juszt Károly, dr Kenéz-Kurländer Ede, dr Löblé László, Leitner Márton, Löwinger József, dr Miheli Lajos, Miskolezy Barnabás, Moskovits Adolf, dr Moskovits József, Moskovits Farkas, dr Moskovits Miklós, Moskovits Miksa mérnök, Moskovits Miksa vezérigazgató, id. Moskovits Mór, ifj. Moskovits Mór, dr Munk Béla, dr Nyiry Odön, dr Olasz Béla, Oláh Ferenc, Oláry Gyula, dr Perczel Adolf, dr Popper Akos, ifj. Popper József, Rádl Odön, Rendes Vilmos, dr Rezső Mór, Róth Henrik, Rosenberg Izsó, Róthbarth Ede, dr Sebő Mihály, Ternyei Antal, ifj. Ullmann Izidor, dr Várnai Ferenc, dr Váradai Odön, Weiszlovits Emil, Weiszlovits Gyula, dr Weimann Jenő, Weinberger Lajos, Weiszlovits Lajos.

E névsorból megállapítható, hogy összesen 14 új virilis jön be a jövő évre Nagyvárad törvényhatóságába; és pedig új tagok:

Aczel Zsigmond, Andrényi Gusztáv, Brüder Jenő, dr Demetrovits Elek, dr Dénes Sándor, dr György Ernő, dr Grám Károly, dr Grosz Imre, Leitner Márton, dr Nyiry Odön, ifj. Popper József, dr Rezső Mór, Róth Henrik, Weiszlovits Lajos.

Az ez évi tagok közül a következők maradnak ki:

Aufrecht Mór, Farkas József, Fleischacker Gyula, Fodor Izsó, Guttman József, Huzella Gyula, Kiss Károly, Medvigy Mihály, Reisinger József, Rimanóczy Béla, Rimanóczy Kálmán, Rothbart Bernát, Salamon Benedek, báró Szentkereszt Zsigmond.

A jövő évben tehát ismét tért veszít a keresztény elem a törvényhatóságban. A kilépettek között van ugyanis 9 keresztény és 5 zsidó vallásu, míg az új tagok között csupán 4 keresztény és 10 zsidó van; tehát ismét öttel kevesebb lesz a keresztény a virilisek között, mint eddig volt. A 62 virilis közzé már csak 14 keresztény jut be, míg a zsidók száma negyvennyolcra emelkedik.

Ebből folyik, hogy, a tisztviselőktől tekintve, az egész törvényhatóság többsége zsidó, mivel 55 kereszténnyel szemben 69 zsidó városatya lesz a jövő esztendőben Nagyváradon.

A választotak között ugyanis: Olasziban lesz 24 keresztény, 1 zsidó; — Ujvárosban lesz 12 keresztény, 11 zsidó; — Váralján lesz 5 keresztény, 9 zsidó, összesen 41 keresztény és 21 zsidó.

A választottaknál is nagyobb az arány, amely a lakosság eloszlási arányának felel meg, a virilisek közül azonban rohamosan szorul ki a kereszténység, annyira, hogy lenyomja a választottaknál levő arányt.

Ha így haladunk, nemsokára a virilisek között még mutatónak sem marad keresztény.

Haladunk, mint a rák!

NEM ÁRTANA egy erkölcsrendészeti razzia.

*

Nem látunk következetes és komoly fel-fogást a rendőrség részéről abban a tekintetben, hogy igazi eréllyel kezelné a város ügyeit. Nem akarunk ezuttal botrányos le-leplezéseket csinálni egyes zughelyekről, mert éppen most tartanak a megfigyelések s ezzel csak az ő cirkulusaikat zavarnók. De mikor már hetek óta a legszemérmertlenebb pompával történik az utcán a prostitúció, azt már igazán kénytelenek vagyunk szemére lobbantani a rendőrségnek.

Nem vagyunk annyira internacionális világváros, hogy csak úgy szabadon, minden feltűnés nélkül grasszálnának az utcán a grisettes világ fiatal csemetéi. Mihelyt fölmelegszik egy kicsit a korszó s megnépesedik a fényes Fő-utca, nyomban megjelenik a hullámzó tömegben három fekete bársonysapkás leány. Fürgék és szemesek.

Pontos személyleírást fölösleges róluk adni, hiszen már ujjal mutogatnak rájuk és a rendőrség nem vesz észre semmit. . . . Vár, esőben és tudatlanul, amíg valami botrányt pattant ki valamelyik lap. Akkor aztán nagy hűhóval majd „bevezetik a nyomozást” — amint azt szépen mondja a komünike.

A napokban egyik laptársunk megdöbentő esettel kényszerítette a rendőrséget arra, hogy megmozduljon. Meg is mozdult ám! . . . Nyomozni kezdtek. S nyomoztak. Két nap múlva megidéztek a kihágási bíróság elé és elitelték öt napra.

Ezzel az ügyet befejezettnek tekintették. S azóta N. N. ismét vigan és puha szőrmés kabátban folytatja előbbi életét.

Hát ennyire rövidlátó a nagyváradai rendőrség! . . . Nem is gondol arra, hogy mi esoda bestiát szabadít ki, amikor kiengedi az ilyeneket az utcára. Csak egy példát: — az egyik perditá egész vakmerően elment nevelőnőnek egy uri családhoz. Befogadták.

Az anya örömmel bizta reá leánygyermekait s nem is gondolt arra, hogy a rothadt barack meséje borzasztó, hogyha az embernek saját gyermekeiről van szó. S

most kétségbeesett panasszal fordul hozzánk, A nevelőnő megszökött s az anya szomorú tanítások jeleit tapasztalta a gyermekeknél.

Hát mi ez? . . . Nem tartozik reánk, hanem egyenesen a rendőrségre. Igen ám, de ugye ilyenkor mi van? . . . Botrány, láрма, családi ügyek utálatos pertraktálása, feldulása egy esőndes és tiszttegeesség család nyugalmas életének. Ilyentől pedig ir-tózik mindenki.

Azért talán nem ártana egy kis razzit tartani a város e veszedelmes jánosbogárkái felett, Ez igazán közügy s legyen annyi tapintat és elővigyázat a rendőrségben, hogy ne csináljon belőle botrányt. Tapasztalt tisztviselők és rendőrök kellenek ide.

Javitóintézet és gyermekjáték.

A megyeházán megnyílt gyermekjáték kiállításán méltó és általános feltűnést kel-tenek a székesfehérvári javító-nevelő in-tézet játéktárgyai, amelyek fényes tanu-bizonyosságot tesznek amellett, hogy a leg-kényesebb darabokat is előtudják állítani s nincs szükségünk semmiféle külföldi im-portra. Egy nívón állanak ezek a legfino-mabb külföldi játékokkal s már a budapesti idei tavaszi vásáron is annyira megnyerték a külföldi kereskedők tetszését, hogy több ezer tucatot akartak rendelni Amerikából, de az intézet nem vállalkozott a szállításra, mert még ez idő szerint nincs az üzeme ily nagy arányu termelésre berendezve. Azonban ha majd talán részvénytársasági alapon megalakul Székesfehérvárott egy já-tékárú-gyár, akkor semmi sem áll utjában annak, hogy ez az iparág minél nagyobb fejlődést vegyen.

A kiállított tárgyak mind a javítóinté-zeti növendékek produktumai s jutányos áruk dacára igen szolidak és tartósak.

Egyáltalában az igazságügyminiszterium vezetése alatt álló javítóintézetekben 1903. óta igen áldásos munka folyik, amely egy-részt a gyermekvédelmet, másrészt az ipar-fejlesztést szolgálja. Ezen kilenc év alatt úgy a kassai, mint az aszói javítóintézet-ben magas fokú ipari oktatás és termelés fejlődött ki, melynek eredménye, hogy egy esomó kiválóan képzett, modern munkás ne-velődött a züllésnek induló gyermekekből, akik mint szövő-, bőr- és faipari segédek és mint kocsigyártók a legkeresettebb munká-sok közé tartoznak. Ezen modern irányu és nagyon eredményes rendszer megteremtője dr Kun Béla, miniszteri tanácsos, a ki a kez-det óta nem lankadó érdeklődéssel és oda-adással folytatja ezt az akciót.

Ezelőtt két esztendővel Székely Ferenc igazságügyminiszter támogatása és intéz-kedése folytán, egy új és nehéz iparág meghonosítását, illetve erre alkalmas ipari munkások szakszerű kiképzését kezdemé-nyezte az igazságügyminiszterium. Ugyanis megbizta Dr. Kardos Jenő gépészmérnököt

Az új csipke-áruházban

Nagyvárad, Kossuth-u.

Turul cipőüzlet mellett.

feltűnést keltő alkalmi árak uri és női divatcikkekben, óriási választék keztyük, férfi- és női gyermek eső- és napernyők, ridi-külök, zürichi csipkék, aplikációk, stórok fehérneműk és kézimunkákban.

azzal, hogy áttanulmányozva Német- és Franciaország nagyobbhirű játékgyárait, a játékiparnak a székesfehérvári javítóintézetbe való bevezetésére nézve tegye meg az előmunkálatokat.

Székely Ferenc miniszter bőkezűsége és Kun Béla miniszteri tanácsos ügybuzgósága folytán mihamar berendezkedett az intézet a játékgyártásra s egyuttal megfelelő módon képzett műszaki személyzetet is kapott. Ez idő szerint a műhely foglalkozik a fa-, papir- és némezjátékok gyártásával, s fokozatosan fejleszti úgy a kézi, mint a mechanikai berendezést és valószínű, hogy a közel jövőben pléh és mechanikai játékokat is fognak ottan készíteni.

A műhelyek vezetője Dr. Kardos Jenő gépészmérnök gondosan ügyel arra, hogy mindenik növendék a maga egyéni hajlamanak megfelelőleg a játékkészítés mellett még egy olyan rokon iparágat is tanuljon, s így lesznek belőlük asztalosok, fafaragók, esztergályosok, könyvkötők, festők stb. aszerint, amint a tanuló játékipar melyik másik iparággal van legközelebbi rokonságban.

Ime csak a legnagyobb elismeréssel szólhatunk az igazságügyi kormány ilyen irányu működéséről, mert ennél üdvösebben nem foglalkoztathatná azokat a szerencsétlen gyermekeket, akik többnyire mostoha családi viszonyaik vagy terhelt származásuk révén jutottak a javítóintézetbe. Meg vagyunk róla győződve, hogy ezen a téren minél intenzívebb működést fejt ki az igazságügyi kormány, amiért nagyobb lesz a valóban megjavult gyermekek százaléka, s annál többet ad vissza a társadalomnak, akik attól talán mégis csak olyan korban tántorodtak el, amelynek vadhajtásait még nem késő lenyesegetni. Ajánljuk minden gyermekbarát jóindulatú figyelmébe, hogy ne vegye közömbösen ezt az akciót, amelynek nagyon is sok és üdvös eredménye lehetséges.

Három új Dreadnought. Londonból jelenti a Daily Telegraph, hogy Montecuccoli gróf tengerészeti parancsnok a legközelebbi delegációtól újabb hitelt fog kérni három új Dreadnought számára, és ha ezt a hitelt nem kapná meg, akkor a hajókat hitelre fogja építtetni. Egy hajóépítő hely most fölszabadult, úgy, hogy 1913. elején a parlamenti engedelem bevétele nélkül egy új hajó építéséhez hozzá lehet fogni. Egy másik hajóépítő hely 1913. tavaszán válik szabaddá. A Daily Telegraph ezt az állítását arra alapítja, hogy Montecuccoli gróf a delegációktól engedelmet kapott arra, hogy a 312 millió korona rendkívüli flotta hitelt, a melynek eredetileg 1916-ig kellett volna terjednie, már 1914-ben felhasználhassa.

Ebből következik, hogy Montecuccoli gróf 1915-re újabb rendkívüli hitelt fog kérni, a mihez a két kormány már hozzá is járult. Ez a rendkívüli hitel kilenven millió koronára fog rugni s arra való lesz, hogy a Monarch osztályu hajók helyébe új hajók állíttassanak be a flottába. Ez csak az első részlet volna, hogy a Monarch osz-

tályu három hajót Dreadnoughtokkal pótolják. De Montecuccoli gróf ezt a kilenven millió koronát már 1913-ban fogja a delegációktól kérni és az új hajók építését talán már 1913-ban, de mindenesetre 1914. elején megfogja kezdeni.

A Tiszántúl naptára.

Örömmel jelentjük olvasóinknak, hogy a keresztény közönség körében megindult sajtóakció egyre szebb és szebb gyümölcsöket terem. Lapunk terjed, családi kör, családi kör után nyílik meg előtte s egyre több keresztény lélekben fakad visszhang a keresztény gondolat hívó szavára.

A mi közönségünk megértette a kor hívó szavát, mely a sajtó fontosságára tereli lelkek figyelmét. Pár hónap alatt százakra menő új sereg gyűlt a keresztény sajtó zászlaja alá s azóta is előfizetőink maguk a lap legbuzgóbb terjesztői.

Ennek viszonzásául a szerkesztőség is igyekszik minden tekintetben kifogástalan lapot adni olvasói kezébe. Az újság nagyobb terjedelme fokozott munkával jár, de ezt a nagyobb munkásságot kész örömmel fejtjük ki, mikor ellenértékét megtaláljuk a közönség fokozódó elismerésében.

Elhatároztuk azon felül, hogy ujévi ajándékkul kiadjuk a

Tiszántúl naptárát.

Ma már csaknem valamennyi lap ad naptárt olvasóinak. Sajnos, a naptárak nagy része ugyanolyan, mint a hitellenes sajtó: nem méltó arra, hogy keresztény család asztalán helyet foglaljon. A

Tiszántúl naptára

ebben a tekintetben is kifogástalan lesz; nemcsak diszes kiállítása, hanem tartalmának előkelő színvonala és korrekt keresztény szelleme is garancia arra nézve, hogy olvasóink szeretettel fogják fogadni.

Kérjük ismételtlen olvasóinkat, terjesszék lapunkat minél szélesebb körben; a hány új előfizetőt szereznek a keresztény sajtónak, annyi új őrtüze lobban fel a keresztény Magyarország egyre növekvő taborának.

Zongorák, pianinók és harmóniumok
legszolidabban
vásárolhatók és
bérelhetők
RUGÁN

zongora termében Szent János-utca 6. szám.

Jeghallgatók! Ügyvédi vizsgára készülők!
Ügyvédi vizsgára, alapvizsgára, szigorlatokra saját
érdeklükben csak **Dr Kállay** jogi szemináriuma
után készülnek
Budapest, IX. Lónyai-utca 18 b. (Calvin-tér mellett).
Telefon 125—38. Telefon 125—38.

HUMOR.

*

MEG LEHET TENNI.

Tóni: Vége az eljegyzésünknek, kedves Nusika. Egy javasasszony megjövendölte, hogy három hónap alatt egy barna kis leányt fogok feleségül venni.

Nusika: Nem baj. Három hónap alatt én szökévé változhatok.

*

ÜGYVÉDNÉL.

— Maga most akarja beperelni Kohnt becsület-sértésért, a ki három éve vizilónak nevezte magát? Nem tudott ezzel a panasszal hamarabb hozzám jönni?

— De kérem, én csak most jártam az állatkertben, most láttam, milyen az a viziló!

*

KÉTFÉLE MÉRTÉK.

Annóna (40 éves hajdon): Nekem különösen egy dolog tetszik ebben a Kálmánban, a ki annyit jár hozzád. Valami veleszületett tisztelettel közeledik a nőkhöz. Olyan felsőbb lénynek nézi a nőt, a kire még csak gondolni is a legszigorubb kimértséggel és udvariassággal szabad.

Jolánka (17 éves): Bizony, az a Kálmán rettenetes tökfilkó.

*

TRÉFA.

Kopasz nagybácsi: No Vilike, mondj egy tréfát. Vili: Hát — hát — tréfa volna, ha a mama a bácsi szobájába hajkefét és fésűt tenne!

*

SZÓRAKOZOTT.

— Pincér! kiált a tanár ur.

— Parancs, kremásson!

— Ha már megebédeltem, hozza a számlát; ha még nem, akkor hozzon egy borjuvesést rizzsel.

Éjféli látogató.

Vadmacska a csékei községházán.

A magyarcsékei körjegyzőség derék körjegyzőjének Klósz Antalnak kellemetlen vendége volt tegnap éjjel 12 órakor. A derék jegyző, év vége lévén, a felhalmozott ügyek elintézésén dolgozott a késő éjjeli órákban. Nyugodtan pipázgatva intézte egyik aktát a másik után a jegyzői irodában, mikor íróasztala mögül gyanus kopogást hallott. Tovább seregett a toll és szállott a bodor pipafüst, a kopogást a lázas munkában nem vette észre Klósz.

Pár perc múlva újra kopogás hallatszott az ablakon. Most már megrezzentek az üvegtáblák is, mire Klósz az ablakfelé fordult. Megdöbbenve állott fel az asztal mellől, még a pipa is kiesett szájából. Az ablakból két hatalmas tüzes szem villogott a meglepett jegyző felé. Egy ideig így állott egymással szembe a jegyző meg a tüzes szempár. De mert a tüzes szemek nem akartak mozdulni, Klósz közelebb ment az ablakhoz. Az ablakban egy hatalmas vadmacska volt s az villogtatta szemét a község pennája felé.

A jegyző nem szívesen látta a kellemetlen éjjeli látogatót és szabadulni szeretet

Nagyvárad

Tisztviselők Fogyasztási Szövetkezete

fűszer-, csemege-bor és gyarmatárukban

Telefon 769. sz.

legolcsóbb bevásárlási forrás.

Telefon 769. sz.

Rákóczi-ut. 6. szám alatt az Orsolya-zárda épületében

volna. A jegyzői irodában azonban nem volt más csak a tintatartó, meg a pipa. Ott volt ugyan a segédjegyző eszímahuzója is, de az sem volt elegendő fegyver egy vadmacska eltávolításához. Am gondoskodott a jegyző, hogy hogyan szabaduljon a villogó szemű dühös állattól. Előbb szép szóval próbálta eltessékelni.

— Sicc te! De a macska nem értett ezen a kultur nyelven és tovább is villogtatta szemét, miközben ugrásra készült. A jegyző meggondolta, hogy sokáig az üveg-tábla sem tartja magát, és ha ez a kis választófal is eltűnik, akkor bajok lehetnek, legokosabbnak tartotta idegen hatalmakat igénybe venni. Lärmát csapott.

Pár perc múlva talpon volt a segédjegyző, a kisbíró, az utcaról a bakter, de együttvéve sem érték semmit, mert hiába hívogatták a macskát, hogy:

— Cicuskám! Az csak a farkát borzolta és akkorákat fújt, hogy az előljáróság fájni kezdett tőle.

Szerencsére éppen Magyarcsékén időzött egy nagyvárad-i rendőr, akit szintén talpra állítottak. A rendőr már csak a várad-i becsületért is kitétt magáért. Kiváló szaktudással kardot rántott és neki rugtatott a macskának. Erre kezdetét vette a csata. A macska fújt, körmével kapkodott. A rendőr vagdalózott. A többiek repülő állapotba hoztak mindent, ami megmozdítható volt, míg végül egy nagy zsákot kerítettek és abba ugratták bele a vadmacskát. A zsákban természetesen nem tejjel kínálták a vendéget, hanem jobblétre szenderítették.

Az eset híre reggelre bejárta még a kutyiketi házakat is és mindenütt örülnek neki, hogy a csékei nótárius szerencsésen megmenekült. Különben Klósz is úgy nyilatkozott, hogy a boszniai hadjáratban jobban érezte magát, mint a vadmacska társaságában.

A FŐGIMNÁZIUMI kongregáció ünnepélye.

A premontrei főgimnázium *Mária-kongregációja* az idén is fényes és szép ünnepélyel lép a nagy nyilvánosság elé. Nagyvárad katolikus társadalmának főlegesen bekonferálnunk ezeket az ünnepélyeket: hat év alatt már volt alkalma megismerni és megszeretni a *Szilágyi Dózsa* prézes, premontrei tanár lelkes és agilis vezetése alatt működő kongregáció szép, komoly, tartalmas ünnepeit.

A mai ünnepély délután 5 órakor kezdődik a premontrei főgimnázium dísztermében.

A program a következő:

1. Pápai himnusz. Eneklí a főgimnázium vegyeskara.
2. Nagy jellemek a Mária kongregációban. Előadja Timár Máté, a kongregáció prefektusa.
3. Salve Regina. H. Klostól. Előadják: 1. hegédün Hlatky Endre VIII., Rimanóczy L. VI. és Ferencsik S. IV. A); 2. hegédün: Ótömösi S. VIII., Muresán S. IV. A) és Baranyi J. III. A); 3. hegédün: Fröhlich J., Kelepecz D. IV. B) és Gleiber B. II. A); cellón: Sereghy M. VI.; nagybőgön: Sereghy E. V.; zongorán: Szalay E. VII.; Harmoniumon: Stachó T. VIII. o. tanulók. Resch Mihály zenetanár vezetése mellett.
4. Exurgat Deus... (Keljen fel az Ur!) Költemény Tárkányi Bélától, szavalja Richter Béla, a kongregáció titkára.
5. Ave Mária. Arcadelt J.-tól. Eneklí a zenekar kísérete mellett a főgimnázium vegyeskara.
6. A nevelés fő tényezője és a kongregáció. Előadja Szilágyi Dózsa, a kongregáció précese.
7. A fehér sereg indulója. Szalay—Kerschtől. Eneklí a zenekar kísérete mellett a kongregánisták.

„HIREK”

ORGONASZÓ.

Krüger Aladár verses kötete.

Krüger Aladár dr. poéta volt már akkor is, mikor tíz és egy néhány esztendővel ezelőtt szerkesztőségünk tagjai közé lépett. Sőt egy tüzes verses kötete (*Radványi Aladár* néven) meg is jelent már akkor. — De ez idő alatt izmosodott meg költői tehetsége annyira, hogy most már mint költőnek, országos neve van, — habár nem is állott be Ady Endréek iskolájába.

A Tiszántulban és több fővárosi lapban megjelent elbeszélő költeményeiből most az ország egyik legelső irodalmi intézete a *Szent István Társulat* adott ki egy kötetet. Még pedig egyszerre két kiadást rendezett belőle, diszesebb és népiesebb formában (amannak ára 2 kor 50 fill., — ennek 1 kor. 40 fill.)

Hisszük, hogy mind a két kiadás hamarosan el fog fogyni, mert a jó ízlésű magyar közönség még mindig nagyon szereti az ilyen tiszta forrásból fakadt igen szép költeményeket.

Krüger verseinek forrása a két legtisztább és legbővebb vizü forrás: vallás és haza.

Eredetileg e verskötetnek is kettős címe volt: *Orgonaszó—Tárogató* és csak a technikai kiállítás könnyebbsége miatt maradt le az utóbbi. Tulajdonképpen ennek kellett volna a főcíme lennie, mert a kötet tartalmának tulnyomó része hazafias vers.

Lapunk olvasói ismerik Krügernek elsőrendű költői tehetségét, e kötet versei között is talál ismerősre az olvasó, mégis részletesen fogjuk ismertetni e kötetet, mert megkívánja azt Krügernek költői egyénisége.

E sorokban csak jelezni akartuk ezt az irodalmi eseményt — mint a mi ünnepnapunkat. Örvendünk rajta, hogy részünk van benne és e napon jogos büszkeséggel tölt el bennünket, hogy Krüger izmos írói, szónoki és költői egyéniségének kifejlődéséhez hozzájárulhattunk.

*** A népszövetségi csoportvezetők tisztelgése gróf Széchényi püspöknél.** Ma délelőtt tisztelegnek a Katolikus Népszövetség csoportvezetői gróf Széchényi Miklós megyés püspöknél. Gyülekezés délelőtt háromnegyed tizenegy órakor a Katolikus Kör könyvtári helyiségében. Az igazgató ez uton is kéri az összes csoportvezetőket, hogy háromnegyed 11-re szíveskedjenek a Katolikus Körben pontosan megjelenni, onnan együttesen vonulnak a püspöki palotába.

*** Ebéd a nagyprépostnál.** Tegnap este *Belopotoczky* Kálmán v. b. t. tanácsos, felszentelt püspök nagyprépost ebédet adott gróf Széchényi Miklós megyés püspök és győri vendégei tiszteletére. Az ebéden a megyés püspökön és vendégein kívül részt vettek *Fetszer* Antal felszentelt püspök, *Gellért* László és az udvari papság.

*** Áthelyezés.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter *Molnár* László derecskei állami gazdasági szaktanítót a négyfalui önálló gazdasági népiskolához helyezte át.

*** Immaculata.** A kath. egyháznak nagy ünnepe van ma. Emlékét űli annak, hogy Isten megóvta az eredeti bűn szeplőjétől azt, akitől az Istenfia emberi testet vett magára, a Boldogságos Szűzet. Ma 58. esztendeje hirdette ki IX. Pius pápa a szeplőtelen fogantatás hitágazatát, mely hitét képezte az egész kereszténységnek az első századok óta. Az összes r. katolikus templomokban nagy egyházi fényvel űlik meg az ünnepet: Várad-Velencén pedig bucsu is van. Nagy ünnepe ez a Mária kongregációknak is, melyek ilyenkor tartják az új tagok felavatását.

*** Nagy adóhátralékok a megyében.** Most készültek el a vármegyeházán az adóhátralékosok kimutatásával. Ezek szerint a megyében 25537 korona és 37 fillér az adóhátralék. Különös, hogy a hátralékos községek között ott van Komádi 3791 koronával, Belényes 2460, Margita 3751 koronával. Ezek a hátralékok már teljesen behajthatatlanok és a közigazgatási bizottság a minisztertől fogja kérni azok leírását.

*** Az Urak Mária Kongregációja** ma, vasárnap reggel fél nyolckor tartja közös szent áldozását a Szent József intézet kápolnájában.

*** Nem fizet a község.** Róth Dávid vámoslázi lakos eladta ingatlanát *Susman* Tógyernek. A vételárból 3000 koronát visszatartott *Susman* azért, mert az ingatlanra teher volt bekebelezve. *Susman* időközben eladta az ingatlant a községnek általi iskola építés céljára. Róth ez év aug. havában töröltette az ingatlanon levő terhet s kérte a községtől, hogy fizesse ki a hátralékos 3000 koronát. A község azonban nem fizette ki. Róth ezért tegnap panaszt tett a vármegye alispánjához és kérte, hogy utasítsa a községet a pénz kifizetésére.

*** A jogászkongregáció felavató ünnepe.** A szeplőtelen fogantatás ünnepén tartja a nagyvárad-i jogakadémiai kongregáció fennállása óta második felavató ünnepét. A felszentelést *Fetszer* Antal felszentelt püspök fogja végezni reggel háromnegyed nyolc órakor a Szent József intézet kápolnájában. Ugyanő fogja mondani a szent misét is. Szent mise alatt a jogász kongregánisták az Urak kongregációjával és a főgimnáziumi kongregációval együtt tartják közös szent miseáldozásukat, utánna pedig a fogadalom megújítását. A jogászkongregációba a következő új tagok vétetnek fel, illetve vétetnek át más kongregációtól: *Bodó* Elek, *Farkas* László, *Süveges* Ferenc, *Szentlélek* Kálmán, *Barza* Ferenc és *Nizsalovszky* Endre.

*** Új apátok.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter előterjesztésére a király *Zelinka* János kiérd. esperes, tanfelügyelő és *endrődi* plebánosnak a Szent Háromság-ról nevezett Pécs melletti címzetes apátságot és *Nemeskey* Andor szentszéki ülnök, *békéscsabai* plebánosnak a hájszentlőrinci címzetes apátságot adományozta. A két kitüntetett plebános munkás, érdemes papjai a várad-i egyházmegyének. *Zelinka* János Nagy-Váradon töltötte fiatalos éveit, mint Szent József intézeti prefektus és az Orsolya-zárda lelkésze, innét Szentjobbra ment plebánosnak, majd pedig az egyházmegye egyik legszebb és legnagyobb hitközségének az *endrődinek* lett tevékeny és

buzgó lelkipásztora. Nemeskey Andor még több időt töltött Nagy-Váradon, hol Szent József intézeti prefektus, papnöveldi lelkiigazgató és 12 évig ujjvárosi plébános volt s 1897-ben az egyházmegye egyik legjobb plébániáját a csabait nyerte el, sok érdemet szerzett a gyönyörű új templom építésével. A két új apát kinevezését legközelebb közli a hivatalos lap.

*** A Szigligeti Társaság tiszteletbeli tagjai.** A Szigligeti Társaság tudvalevőleg gróf Széchényi Miklós v. b. t. tanácsos, megyés püspököt és Kollányi Ferenc pápai praelátus, jáki apát, nagyvárad kanonokot az irodalmi társaság tiszteletbeli tagjává választotta. Az egyesület választmányára Rádl Ödön elnök vezetése alatt ma, vasárnap déli fél 12 órakor nyújtja át a két főpápnak a tiszteletbeli tagságról kiállított díszes oklevelet.

*** Az építőművészek és a vásárcsarnok.** A magyar építőművészek szövetsége átiratot intézett Nagyvárad városához. Az átirat szerint a szövetség értesült arról, hogy Nagyvárad városa vásárcsarnok létesítését tervezi, miért is felhívja a város tanácsának figyelmét, hogy közhatósági és művészi építkezések tervei leghelyesebben nyilvános tervpályázat útján szerezhetők be, melyekre vonatkozólag a kereskedelmi miniszter által kiadott szabályzat értelmében, a szövetség is felhívandó a tervpályázat juryjébe egy tagjának kiküldésére. A nevezett szövetség felkéri a város tanácsát, hogy a kiírandó pályázatnál a szövetség közreműködését vegye igénybe s egy szakértő kiküldésére felhívja. Előre is biztosítják a tanácsot, hogy a csupán önálló magánépítésekben álló szövetség mindenkor készséggel áll a közügyek rendelkezésére.

*** A Kath. Növédő Egylet irodalmi estélye.** A nagyvárad Katholikus Növédő Egyesület, amely már több mint egy év óta folytatja komoly, fáradhatatlan, lelkes munkáját csendben minden reklám nélkül, de annál hathatósabban, annál igazibb, nagyobb eredménnyel, ezen a héten a nagy nyilvánosság felé is ki fog lépni. E hó 14-én, szombaton délután 5 órakor a premonstrei főgimnázium dísztermében irodalmi estét rendez a kath. női patronage. Az estélyen Schlachta Margit, a Missió társulat alelnöke fog előadást tartani, aki lelkes buzgóságával, tudásával és előadóképességével nemcsak Budapestnek, de a vidéknek is közkedveltségű szónoka. Az estélyre ezután hívja meg az egyesület a közönséget, külön meghívót nem bocsátanak ki. A részletes műsört legközelebb közölni fogjuk. Belépődíj tetszésszerint a rendezés költségeinek a fedezésére.

*** Szökött katoná.** Burzán György a 3-ik honvédegyalozezred debreceni állomáshelyéről megszökött. A katonai parancsnokság köröz levelet adott ki. Minek folytán a város területén a várad rendőrség keresni fogja a szökevény katonát.

*** A robogó vonat elől.** Tegnap d. u. Kele István vasuti sorompó őr a velencei átjáró sorompónál Lakatos Teréz cigány asszonyt saját életének kockáztatásával megmentette a robogó vonat elgázolásától. Hirtelen elszántsággal futott a vonat előtt a sorompó őr, s magával rántotta az asszonyt a vasuti sínek közül. De az asszony felbukott, s balkarját a mozdony eltörte. Lakatos Teréz a mentők bevitték a kórházba, ahol a cigányasszony eltört karját ápolás alá vették.

*** Napoleon háboruja az oroszok ellen.** A nagyvárad Katholikus Kör kedden, december 10-én tartja legközelebbi vetítő estélyét. Ez alkalommal különösen érdekes előadásban lesz része a kör estélyeit látogató közönségnek, amennyiben dr Kováts S. János keresk. iskolai igazgató tart előadást a „Napoleon háboruja az oroszok ellen” eimmal. Most van ugyanis száz éves fordulója annak a világtörténeti eseménynek, mikor a cár hómezőkkel borított birodalmában elveszett a világ legszebb hadserege, a francia nemzet színe-virága. Aktualissá teszi ezt a tragikus világeseményt nem csak a százados évforduló, hanem a mostan divó Napoleonkultusz is. Az előadás közben bemutatásra kerül remek vetített képeken kívül mozgóképek is bemutatásra kerülnek; egy francia csapatsemléről felvett mozgófénykép elevenedik meg a fehér vásznan. Az előadás kezdete délután 6 óra.

*** A mozik és a színház.** Erdélyi Miklós színiigazgató panaszt adott be nemrég Nagy-Várad város tanácsához, amelyben rámutatott, hogy a mindjobban elszaporodott mozik, kabarék elvonják a közönséget a színháztól, különösen mióta egész előadásokat mutatnak be s színészek is fellépnek a mozikban. A város tanácsa véleményét kérte Gerő Armin rendőrfőkapitánytól a színiigazgató beadványára, aki véleményében kijelenti, hogy a mozik számának korlátozása nem áll a rendőrségnek jogában, mivel szabályrendelet erre vonatkozólag nincs, a mozi engedélyeket csak közrendészeti vagy tűzbiztonsági okból tagadhat meg a rendőrség. Hogy ezeket a látványosságokat számhoz kellene-e kötni, vagy egy városi mozit létesítsenek, erre nézve akkor nyilatkozhatik a főkapitány, ha ezt a kérdést a városi tanács tárgyalja. A színiigazgató azon panaszára, hogy a mozik tulajdonképeni rendeltetésén kívül álló attrakciós mutatványokat, különösen színészek felléptét s sketschek színrehozását betiltotta s ez irányban tanácsi intézkedésre nincs szükség.

† Bázár Gyula Részvétellel értesülünk az orosházi plébános Bázár Gyula haláláról. Nem volt még idős ember, mindössze 47 évet élt, de rendkívül gyenge szervezete volt, sokat betegeskedett, — azért nem is lep meg bennünket halála híre. Várad fiú volt, itt növekedett a Szent József intézetben, hová kicsi elemista korában került, mindjárt édes apja halála után. (Mostoha apja ma is él: Decker Frigyes ny. városi állatorvos, ki mióta nyugalomba ment, fiához húzódott Orosházára.) Összes iskoláit Váradon végezte. Schlauch püspök szentelte pappá 1888-ban. Gyulán volt sokáig káplán és Váradon hittanár a reális-kolában, honnét 1898-ban Orosházára ment plébánosnak. Gyengélkedése dacára is tevékeny ember volt; két nagy fiókegyházában templom és iskola épült; de azt már nem érthette meg, hogy új templom épüljön anyagegyházában — az ország legnagyobb falujában. Halála hosszas szenvedés után tegnap következett be, temetése hétfőn lesz.

*** Visszatartott kivándorlók.** A tenkei járásban egyszerre megszakadt a kivándorlás. Nem azért, mintha nem volna kedvük az embereknek kivándorolni, hanem mert a kivándorlás iránti kérelmek teljesítését nagyon megszorították. Tenkén ma is 150 ember várja utra készen az utlevelet, hogy Amerika felé induljon.

*** Elesett tenkei bolgárok.** A Tiszántul megírta annak idején, hogy a tenkei bolgárokat behívták katonának. A szegény bolgárok nem valami nagy lelkesedéssel mentek a harcterre. Alig érkeztek meg, még az ut porát se rázták le magukról, már tűzvonalba kerültek. Már az első ütközötben elesett a két tenkei bolgár. A bolgárok elcsúszottól értesítették a Tenkén maradt családtagokat.

*** A nyilvános könyvtár mult heti forgalma.** A nyilvános könyvtárban a mult héten 706 látogató fordult meg. Mégpedig:

Vasárnap	Hétfő	Kedd	Szerda	Csütörtök	Péntek	Szombat	Összesen
96	100	91	113	103	91	112	706

A látogatók között volt 520 diák, 76 iparos, 37 hivatalnok, 33 kereskedő, 14 varróleány, 8 főiskolai hallgató, 2 művész, 1 tanár, 1 pincér. Olvastak összesen 710 könyvet, ezek közül szépirodalmi 414 (58 százalék) mű, tudományos mű 138 (19 százalék), folyóirat 158 (33 százalék).

*** Segélyt kér a nők választójogi kongresszusa.** A nők választójogi világszövetségének VII. Kongresszusát Előkészítő Bizottság (elég hosszú címe van!) ez év tavaszán kérte Biharvármegye törvényhatóságát, hogy adjon anyagi támogatást a 1913. tavaszán Budapesten rendezendő kongresszus céljaira. Az egyesület élén gróf Teleki Sándorné áll, mint elnök és gróf Haller Györgyné, mint gazdasági elnök. Az egyesület azzal indokolta kérését, hogy a jövő év tavaszán Budapesten rendezendő kongresszuson a világ minden részéből lesznek előkelő résztvevők s megakarják mutatni, hogy még ma is meg van az a sokat emlegetett magyar vendégszeretet. Biharvármegye törvényhatósága — elég udvariatlanul — elutasította a kérést azért, mert ilyenre nincs fedezete a vármegyének. A szövetség tegnap ismét megvitotta kérvényét s hivatkozott arra, hogy Lőcse városnak sincs erre fedezete, de mégis utasította az alispánt, hogy gondoskodjon megfelelő fedezetről. A vármegye törvényhatósága a decemberi közgyűlésen fog foglalkozni ez ügygel s remélhetőleg udvariasabb lesz most.

*** Kertész Tódor műiparáru raktára** Budapest, Kristóf-tér, nagy képes árjegyzékét ingyen és bérmentve küldi a következő tárgyakról: Társasjátékok. Grammophon. Richter kőépítészekrény. Mozgó-fénykép. Gyermevasut. Gyermekek biciklik. Babák. Karácsonyfadíszek. Football. Szobatornaeszközök. Korcsolyák. Téli sportcikkék, szánkók, rődli, ski. Vívóeszközök. Vadászkellékek. Hideget és meleget tartó Autotherm palackok. Revolverek. Riasztó pisztoly. Száncengők. Borotvák. Gilette önbortváló. Bőr-áru. Dohányzóeszközök. Bronz-, porcellán- és japán diszmuáruk, íróasztal kellékek. Háztartási cikkek. Tréfás tárgyak stb., stb.

*** Értesítés.** Van szerencsénk az érdekeltek tudomására adni, hogy a m. kir. nagyvárad honvéhadapródiskola gazdasági hivatala az 1813. év folyamán zászlósi rendfokozatban kilépő növendékek részére szükséges szabályszerű kész cikkek (gyalogsági esákó, sapka, tiszt kard öv, keztyű stb.) szállítására, továbbá az intézet által kiszolgáltató posztó anyagból minden más mellékszükséglet hozzáadásával elkészítendő (gyalogsági köpeny, dolmány pantalló, mellény stb. ruházati cikkek szállítására pá-

lyázatot hirdet. Pályázati határidő: 1913. május hó 1. A pályázatra vonatkozó részletes feltételek a nevezett hadapródiskola gazdasági hivatalában a hivatalos órákban megtekinthetők. Nagyvárad, 1912. december hó 7. A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara Dr. Moskovits József elnök, dr. Sarkadi Lajos titkár.

* **Letartóztatott kivándorlási ügynökök.** Fiuméből jelentik: Az itteni rendőrség már hetek óta éber figyelemmel kísérte Dankó Antal 32 éves nagypeleskei és Molnár György 52 éves ceglédi napszámosokat, akik rendszerint kivándorlókat kísérték. Előállították őket és ekkor kitűnt, hogy rendszeresen ügynökösködnek kivándorlással. Trieszteni át az Austro-Americana társaság hajójával hét hadkötelest és sok más kivándorlót akartak kiesempészni, akiket azonban ott visszautasítottak. A két ember az ilyeneket Fiumén keresztül juttatta ki az újvilágba, amiért a hajóstársaságtól pénzt kaptak. A gyékényesi határrendőrség különben kivándorlásra való csábítás miatt körözi őket. Mindkettőt letartóztatták.

* **29-ik államsorsjáték** katonai jótékonycélokra. December 19-én tartják meg Bécsben a 29-ik közös katonai jótékonycélokra rendezett államsorsjáték húzását. A játékterv tartalmaz 21.146 nyereményt 625.000 K összegben, közte főnyeremények 200.000 K, 50.000 K, 30.000 K stb., melyek mind készpénzben fizetnek ki. Sorsjegyek à 4 K, dohánytőzsdékben, vátőzledékben, adó- és postahivatalokban stb. kaphatók.

* **Áramszünet a villamostelepen.** Ma, vasárnap december hó 8-án déli fél egy órától fél kettőig az áramszolgáltatás — kapesolótáblán végzendő munkálatok miatt — szünetelni fog, mely áramszünet azonban a villamosvasut forgalmát nem érinti.

* **Karácsonyi és újévi ajándéknak** legalkalmasabb egy gyönyörű *Japán doboz* (Bonbonier) megtöltve finom cukorkával, továbbá *kávé, thea, rum és likőrök*, melyek a legolcsóbban szerezhetők be a *Fiumei Kávé-behozatalnál* (Rákóczi ut, Bazár-épület). Posta-csomagokat ingyen készítünk el nagybecsült vevőinknek.

* **Járvány.** A béli főszolgabíró jelentette tegnap a vármegye alispánjának, hogy Kománfalva községben a vörheny megszűnt. Biharszentjános községben ellenben jellépett a torokgyík.

A ROSZ PÉNZVISZONYOK MIATT

karácsonyra minden elfogadható
olcsó árban kaphatók arany,
ezüst ékszerek, gyűrűk és órák

SZILÁGYI GÉZA és TÁRSÁNÁL
RÁKÓCZI-UTON. Helyi és vidéki telefon 630.

x **Jó főzőnő** ajánkozik urí házakhoz alkalmi ebédeket és vacsorákat főzni. *Serdültné*, Szigligeti utca 11. sz.

x **Ungváry Gergely** könyv- és papirkereskedése Nagyvárad, **Rákóczi-ut** (Orsolyazárda). Ajánlja dús felszerelt raktárát, **szépirodalmi és ifjúsági** könyvekben, valamint **legújabb művészi lapokban.**

x **Kossuth-utca 6. sz. ház** emeletén a Körös felőli oldalon modern **három szobás lakás** mellékhelyiségekkel azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál.

x **Egy 5 szobás lakás Rákóczi-út 32., Gerő-házban, 1913. május 1-re kiadó.**

Valódi **Amerikai és Chas-**
sala cipők, legjobb **Bor. a-**
lino és Pichler kalapok

REICHARD áruháza

cégnél szerezhetők be.

Uri fehérmű, „Fownes“
keztű, „Habig“ kalap, ere-
deti angol cipő, egyedüli
raktár

Róth M. utódánál.

Praktikus és olcsó

Ékszer- és óra-ajándékok

Schmutzler Jánosnál

szerezhetők be Nagyvárad, Bazár-épület.

Órajavítások szakszerűen eszközöltetnek.

Vadász urak figyelmébe. A közelgő vadászati évadra való tekintettel felhívom a nagyérdemű vadászközönséget, hogy fegyver és vadászati cikkek beszerzését válasszák nálam eszközölje Oriási választékot talál itt a legelőkelőbb gyártmányú fegyverekből, a legjobb töltények úgy külföldi mint belföldi löporral készültek a legpontosabban készítve s ajánlom fegyverjavító műhelyemet, hol szakszerűen, gyorsan és pontosan eszközölök minden nemű fegyverjavítást. Ne adják fegyvereiket kontárok kezébe mert azok tönkreteszik és később többre fog kerülni annak hejreállítására. M. kir. löporáruda Telefon 269. Tanoncok felvétetnek. **Ladányi József** puskaműves, fegyverkereskedő, Nagyvárad, Pécs.

x **TÜZIFA** hasábos és aprítva, ugyszintén elsőrendű porosz kőszent házhoz szállít **Weiszberger és Társa.** Telefon 688. Telep: Váradvelence, vasutnál.

x **Aszódi** olcsó karácsonyi vásárja **Kossuth utca Sas-palota.** A helyi és vidéki mélyen tisztelt vevőközönség b. tudomására hozom, hogy friss déli áruim megérkeztek. Vidékieknek szállít postán Magyarország bármely állomására a közkezdelt **aszódi-cág.** Elsőrendű datolya, malaga és füge, óriási tiroli maroni, olasz mogyoró és cocusdió, mézédés narancs és érett citrom, remek cukrozott déli gyümölcsök, bámulatos szép és kitűnő ízű thea-sütemények, legnemesebb fajú kínai theák, valódi angol és francia rumok igazán meglepő olcsó ártért. Dús választék **karácsonyi és újévi** cukorkákban, nagyban és kicsinyben. Állandóan friss pörkölt zamatos kávé 8-féle vegyületekből, melyből próbarendelést méltóztatassanak tenni. Kiváló tisztelettel: **Aszódi Mihály** trieszti kávé és thea közvetlen behozatala, cukorka és déligyümölcs nagykereskedő. Telefonszám egész megyére 635. Fiók telefon 1016. Fióközlét **Cukorka Király** Kert-utca. — **Csokoládé Király** Rákóczi ut. Telefon 610. — Gerbeaud cukorkák és sütemények friss minőségben.

x **Női chevreaux** v. box cipő 7 kor., férfi box cipő 8 kor., chevreaux 9 kor., fiu box cipő 7 kor. 35—39 számig finom női fél cipő 5 kor., nyúlszőr kalap 5 kor. állandó parti vételek Feketénél Elite-kávéház mellett. Calosnik nagyon olcsó árban.

x **Karaguly E.** úri szabó-üzletét november hó 1-től Rimanóczy-utca, Guttmann-házba áthelyezte.

A „Biharmegyei Gazdák Aru- és Hitelintézete Rt.“ sertéshizlaldájában (Óssi-tér) hizott sertések a napi áron egyenként is kaphatók.

Ne hagyja magát félrevezetni!

Csillárgyár

Nagyváradon csak egy van. Gyártélepe: **Szent János u 20.** Iroda s raktár: **Bémar tér 3.** A n. é. közönség szíves tudomására adom, hogy villamos felszerelési vállalatomhoz a gyártást is felvettem. **10 éve fennálló** vállalatom a legnagyobb garancia, hogy a legolcsóbb beszerzési forrás cégem. Tömeges partfogást kérve kiváló tisztelettel **STERN.**

SZÍNHÁZ

Heti műsor:

Vasárnap délután: A limonádé-ezredes; este: A farkas (ujdonság).

Hétfő: A farkas.

Kedd: A farkas.

Szerda: A farkas.

Csütörtök: délután A vasgyáros, ifjúsági előadás, este Ártatlan Zsuzsi.

Péntek: Szép Heléna.

Szombat: Tatárjárás.

Vasárnap:

A farkas. A jövő színházi hét nagy részét Molnár Ferenc szenzációs sikerű álomképe, A farkas foglalja el, amely vasárnap, hétfőn, kedden és szerdán kerül előadásra. A darab iránt méltán megnyilatkozó általános érdeklődésre tekintettel, a színház vezetősége máris figyelmezteti a közönséget, hogy jegyigényei kielégítéséről idejekorán gondoskodják.

A cigány. Szigligeti Ede nagyvárad szobrának leleplezési ünnepélye alkalmából a hó 15-én a Szigligeti színházban, diszeloadás keretében a nagynevű költő jeles színművét, A cigányt adják. A diszeloadás előtt Tóth Elek, a társulat kiváló drámai művésze Sas Ede, alkalmi költeményét szavalja el.

A vasgyáros. Ohnet György hervadhatlan szépségű darabját. A vasgyarost a hét csütörtökjén ifjúsági előadásban, délután 3 órai kezdettel mutatja a drámai ensemble. Az előadás külön érdekessége, hogy ez alkalommal Clairét. E Kovács Mariska játssza, akinek fellépteit mindenkor őszinte örömmel fogadja a közönség.

Éva. A Szigligeti színház operette ensembléje a legmelegebb slágerjére ambícióval és lázas buzgalommal készül a szezon egyik legnagyobb slágerjére, a Évára, amely bemutatója óta máris jelentős hódító utra tekinthet vissza. Elmondhatjuk, hogy a színház vezetőségének azt a törekvését látva, amellyel most egyik feltűnést keltő, művészi értékű bemutatót a másik után tartja meg mondhatjuk, hogy szinte most kezdődik az idény, amely a legszebb sikerekkel kecsegtet. Ezek között kétségtelenül első

közé való sorozásra tarthat igényt az Éva, amely nálunk elsőrangú előadásban és oly fényes kiállításban kerül színre, amely kiállítja a versenyt az Éva budapesti premiere-jével is.

IRODALOM

Élet c. képes heti folyóirat december 3-iki számában elbeszéléseket írtak Toma István és Milotay István, Lampérth Géza folytatta mesedramáját, cikket találunk Kosztolányi Dezsőtől a háborús izgalmakról, Lendvai Istvántól az Élet könyveiről, Bodor Aladártól nemzetiségeink kulturájáról, Kozmutza Kornélnétől a bombayi esendes toronyról. Verseket írtak Majthényi György, Erdős Renée, Gyökössy Endre. Ezenkívül a bő illusztrációk és a rendes rovatok élénkítik az Élet legfrissebb számát.

A „**Vasárnapi Ujság**“ december 8-iki száma szenzációs érdekességű képeket közöl a szeb csapatok vonulásáról az Adria felé, Vadász Miklós műveinek kiállításáról, József főherceg kisjénői vadászatáról a berlini dívatkiállításról, stb. Szépirodalmi olvasmányok: Szöllösi Zsigmond novellája, Bárony István vadásztörténete, Szende-Dárday Olga és Barrie regénye, Dutka Akos, Lovász Károly és Jászai-Horváth Elemér versei. Egyéb közlemények: Hubay Jenő plakettje, a nagybányai új evangélikus templom, Bessenyei sirja s a rendes heti rovatok: Irodalom és művészet, sakkjáték, stb. — A „Vasárnapi Ujság“ előfizetési ára negyedévre öt korona. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság“ kiadóhivatalában (Budapest, IV. Egyetem-utca 4. szám.)

SPORT

A DTE—NAC mai mérkőzése. A késő ős dacára igen kellemes időjárás kedvez a DTE—NAC mai football mérkőzésének, amely tudvalevőleg a Magyar Kupáért folyik. Így a nagy érdeklődésből következő a mai vasárnap délutánon hatalmas közönség lesz együtt a Rhédey-kerti Sporttéren, ahol a két csapat a minden tekintetben érdekes mérkőzésben találkozni fog. A DTE eddigi itteni szereplésével megmutatta, hogy igen respektábilis ellenfél gyanánt veendő s mivel az őszi bajnoki mérkőzések során csak egyetlen vereség érte, ez is talán csak pillanatnyi indispozíciója folytán, a mai mérkőzés kimenetele nyílt kérdésnek tekinthető. A NAC I. csapatának mindenestre a legodaadóbb munkára kell magát rászánnia, ha tisztességesen akar kikerülni a mai mérkőzésből. S minthogy ez a lelkesedés meg van a csapatban, olyan gyönyörű sportra van kilátás ma délután, amint a saisonban talán még egyetlen mérkőzés sem nyújtott. A NAC csapat felállítása a következő: Sisi-Oblatt, Elemér-Kovács. I. Schossi, Kain-Brán, Szkriván, Kürschner, Strasser, Katona. Tartalékok: Robogó, Kovács II., Szekeres. A match vezetésére s központ Hájos József ismert elsőrangú bírót, a bíró bizottság népszerű tagját küldötte ki, kinek tudásában és föltétlen sportszerűségében biztosítva látjuk a mér-

közés szabályos lefolyását. A mérkőzés délután pontban 2 órakor kezdődik, a hely-árok a rendesek. A NAC csapatkapitánya e helyen hívja fel a csapat tagjait és a tartalékot is, hogy legkésőbb fél 2 órakor a pályán jelenjenek meg.

Vadászatok a megyében. A vármegyében javában tartanak a vadászatok. Miklóirtáson a napokban gróf Széchenyi Miklós megyéspüspök vendégei rendeztek vadászatot. A vadászat jó eredménnyel végződött. A tenkei járásban Jánosdon most készülnek nagy hajtóvadászatra. Ezen a vadászaton igen sok nagyváradi puskás is részt fog venni.

IGAZSÁG- SZOIGÁLTATÁS

A Tribuna sajtópöre. A boldogult Tribuna még megszűnése után is folytonosan ontja a sajtópöröket a nagyváradi esküdtbiróság számára. Tegnap délután ismét a Tribuna egy sajtópörét tárgyalta az esküdtbiróság Korn Lajos elnöklete alatt. Bordán Oktáv karánsebesi polgármestert rágalmazta meg egy cikkében a magyarfaló oláh ujság. Azt írta róla, hogy a szavazók összeírása körül visszaéléseket követ el. Azokat a polgárokat, akik a nemzetiségi párthoz tartoztak, egyszerűen kihagyta a választási listából, holott megvolt a szavazati joguk. A cikk szerzője Stetea Konstantin tegnap állott az esküdtek előtt, akik a sajtó utján elkövetett rágalmazásban bü- nösnek mondták ki Stetea Konstantint és ezért 1000 K fő és 200 korona mellékbüntetésre ítélte el a bíróság. Az ítélet ellen semmisségi panaszt jelentettek be.

EGYESÜLETEK

A Magyarországi Munkások Rokkant és Nyugdíjegyletének

nagyváradi fiókja hivatalos helyiségét a Kath. Legényegylet házába helyezte át, mely minden hó I. és III. vasárnapján d. u. úgy a tagoknak, mint a belépni szándékozók- nak rendelkezésére áll. Aki úgy a maga, mint a családja jövőjéről, öreg napjaira, bal- esete alkalmára segítségéről akar gondoskodni, lépjen be ebbe az egyesületbe.

Rendes tag lehet minden munkás, férfiak és nők egyaránt korkülönbség nélkül, továbbá olyan egyének is, akik nem tartoznak a munkás osztályhoz, önálló iparosok, kereskedők, köztisztviselők vagy magántisztviselők, házi teendővel foglalkozó férjes nők és általában oly férfiak és nők, kiknek rendes élethivatásul üzött foglalkozásuk van.

Az egylet tagjai 3 osztályba soroztatnak. Az I. osztályban 20 fill. tagdíjat; — a II. oszt. 24 fillér tagdíjat, a III. osztályban 30 fillér tagdíjat fizetnek hetenkint. Ki melyik osztályba akar, abba iratkozik be.

Aki 10 évig rendes tag volt, járulékait pontosan befizette, munkaképtelenség esetén rendes nyugdíjra jogosult. 40 évi tagság után I. osztályu tag heti 12 korona; II. osztályu tag heti 14 kor. és III. osztályu tag heti 17 korona nyugdíjazásra tarthat igényt.

Elhalálozás esetén az elhalt özvegye a befizetett tagsági illeték 30 százalékát kapja végkielégítésül, míg az árvák 14. élet- évük betöltéséig nevelt és járadékot élvez- nek. Ha valamely tag saját hibáján kívül nyomorba jut, és tovább fizetni képtelen, a központi választmánytól végkielégítést kérhet.

A helyi fiók fővédnöke Grócz Béla pré- post-kanonok. A helyi fiók rendes fizető tagjainak száma 700. A központ Budapesten van. A fiók pénztárak száma az egész or- számban: 468. A vagyon november végén 9.740.000 kor. Az egész országban a fizető tagok száma 165 ezer. Az egylet 1903. márc- jus óta a rokkantak, árvák és özvegyek segítségére 2.280.000 koronát fizetett ki.

Ezen kis statisztika mutatja, hogy az egyesület biztos alapokon áll s nyugodt lé- lelkkel iratkozhatik be mindenki, nem kell félnie attól, hogy keservesen összekuporga- tott fillérei, lelkiismeretlen egyének zsebet fogják gazdagítani.

NYILTÉR

FOGAK.

Egy orvosok k. bennmarásával a száj- és fogbetegségeket szájpadlás nélkül is készít **kitűnő hir-** nevű

Fogtechnica

Dr. Deákné

Nagyvárad, Kossuth-u. 2.

Ferete Sassai szemben

TÁVIRÁTOK

A trónörökös a királynál.

Bécs, dec. 7.

Bécsből jelentik nekünk: A ki- rály ma délelőtt Zaleszki osztrák pénzügyminiszter, délben pedig Fe- renc Ferdinánd királyi herceget fo- gadta kihallgatáson.

A hármas szövetség.

Bécs, dec. 27.

(Saj. tud.) Félhivatalosan jelentik, hogy az olasz, német, osztrák-magyar hármas szövetséget megújították.

Nem lesz háboru.

Berlin, dec. 7.

(Saját tudósítónktól.) Itt a börzén az a hír talál nagy hitelre, hogy nem lesz háboru, mert a szemben álló felek már most is nagy adós- ságokkal küzdenek. Főleg Francia- országnak vagyunk lekötve csak úgy 3 milliárd erejéig.

Riasztó hírek.

Bécs, dec. 7.

(Saját tud.) Hivatalos körökben rendkívül válságosnak mondják a helyzetet, de a háború nem törhet ki a londoni béketárgyalások befejezése előtt.

Berlinből érkezett távirat szerint a monarchia december 10. és 12. között fogja Szerbiának megküldeni az ultimátumot, melyre Oroszországnak okvetlen határozott választ kell adni.

A monarchia büntető expedíciót fog küldeni Szerbiába.

A délvidékről felrendelték a főispánokat Budapestre, hogy jelentést tegyenek a nép hangulatáról.

Halál az iparvasuton.

Szombathely, dec. 7.

Szombathelyről írják: Jandrosevits József iparvasuti fékező tegnap a pusztaszentmihályi határban két ütköző közé került, melyek úgy megzúzták, hogy miközben a németújvári kórházba akarták szállítani, meghalt.

A bankiu tragédiája.

Budapest, dec. 7.

(Saját tud.) Földeák András, egy bankdirektor fia ma a Lipótvárosi kaszinóban Fadlomka-koncertje után szíven lőtte magát. A fiut apja bukása kergette halálba.

A trónörökös Veszprémbe.

Budapest, dec. 7.

(Saját tud.) Csütörtökön Ferenc Ferdinánd kir. herceg, trónörökös Veszprémbe érkezik, hogy a király képviseletében átadja Hornig Károly veszprémi püspöknek a bírótumot.

Küldöttség a román királynál.

Pétevár, dec. 7.

Egy. tisztii küldöttség Mihájlovics Miklós nagyherceg vezetésével ma elutazott Bukarestbe, hogy Károly királynak az orosz marsall botot átadja.

Lázás készülődés.

Berlin, dec. 7.

Pétevárról érkezett hírek szerint Oroszország előkészületeket tesz minden eshetőségre. Az orosz vezérkar csaknem szakadatlanul dolgozik. Néhány nap alatt tizennyolc teljes hadtest lesz Oroszország nyugati határán a felvonulásra készen.

Vilmos császár látogatása.

London, dec. 7.

(Saj. tud.) Vilmos császár az angol udvarhoz azt a kérdést intézte, vajjon szívesen venné-e a német császári pár látogatását jövő évi tavaszkor.

KÖZGAZDASÁG

Feladás Boszniába. Bosznia és Hercegovina országos kormánya, hogy a Drinjaca erdőterületen kitermelendő fenyő és bükkfa (haszonfa és tűzifa) eladásra pályázatot hirdet. A pályázatra vonatkozó részletes feltételek a kamarai irodában a hivatalos órák alatt d. e. 8-tól d. u. 2 óráig megtekinthetők.

Gabona üzlet.

Irányzat a balkáni helyzet nyugodtabb felfogására lanya.

Mai árfolyamok.

Októberi buza	— — —	11.—
Áprilisi buza (1913.)	— — —	11.80
Októberi rozs	— — —	10.40
Áprilisi rozs (1913)	— — —	10.52
Októberi zab	— — —	11.82
Áprilisi zab (1913)	— — —	11.24
Szept. tengeri	— — —	7.74
Máiusi tengeri (1913)	— — —	8.03

Budapesti értéktözsde.

Magyar Általános Hitelbank nagyváradi fiókjának távirati jelentése.

Magyar hitelrészvény	—	786.—
Osztrák hitelrészvény	—	603.—
Jelzálogbank	— — —	418.—
Leszámitoló és pénzváltó	—	506.—
Magyar bank	— — —	531.—
Közuti vasut	— — —	651.—
Városi villamos	— — —	373.—
Salgótarjáni kőszén	— — —	713.—
Rimamurányi	— — —	689.—

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.**Hirdetések**

felvételnek a kiadóhivatalban

SZERKESZTŐI PÓTA.

T. munkatársainkat kérjük, szíveskedjenek úgy a naptár, mint a karácsonyi melléklet részére szánt dolgozataikat minél előbb hozzánk juttatni.

VAJNOVSZKI FERENC

uri- és női cipész. Szaniszló-u. 55.

Készít uri- és női cipőket mérték szerint. Javítások jutányos árban. Meghívásra házhoz küldök, levelekre válaszolok.

VÁLLALATI HIRDETÉS.

Van szerencsénk a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy 32 évi tapasztalataim és tanulmányaim után a mai kor igényeinek megfelelően

Építkezési irodát nyitottunk.

Elvállaljuk épület építését, átalakításokat, csatornázásokat szakszerű kivitelben, szolid árak mellett. Nedves falak a legújabb találmány szerint teljesen szárazra alakítjuk át felelősség mellett.

Szíves megbízásokat kérnek tisztelettel

Kiss István és Fia

képesített kőművesmester

Nagyvárad, Keskeny-utca 9. sz.

Saját ház.

Telefon 1118.

Nagyvárad város**VILLAMOS MŰVE**

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Ertesítjük a t. közönséget, hogy a

Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzólámpák nagy raktára **legolcsóbb áron** a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világi-tási és erőátviteli berendezések felszerelését.

Csillárok,**ívlámpák**

állandóan nagy választékban kaphatók.

Villamos motorok

1/4 lóerőtől minden nagyságban.

Főszerelő telefonja 55. sz.

99001.—II. 1912. sz.

Hirdetmény.

A tőkekamat- és járadékadó alá tartozó jövedelmek bevallása tárgyában.

A tőkekamat- és járadékadó az 1913. évre az 1909. évi VII. t.-cikk, illetőleg az annak végrehajtása tárgyában 1910. évi 50.000. szám alatt kiadott átutalás rendelkezései szerint fog kivettetni.

A kivetés alapjául szolgáló vallomási iverk benyújtására a m. kir. pénzügyminiszterium 1912. évi 111.507. szám alatt kiadott rendeletével az 1913. évi január hónap 1-től 20-ig terjedő időt tűzte ki. A vallomási iverk kiállításánál a következők tartandók szem előtt:

1. A tőkekamat- és járadékadó tárgya az 1909. évi VII. t.-c. 1. §-a szerint mind az a vagyon vagy vagyonyjog, mely a jövedelemadón kívül más egyének adó, nevezetesen; földadó, házadó, általános kereseti adó, valamint a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok kereseti adója alá nem tartozik és szolgálati viszonyból származó illetménynek vagy ellátásnak sem tekinthető.

Az adótárgy nyers jövedelme az adó alapja.

Ide tartoznak különösen:

a) az állam, törvényhatóságok, társulatok, valamint a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok által kibocsátott kölcsönkötvények, (elsőbbségi kötvények) és záloglevelek kamatai, ha azok a fennálló törvények értelmében adómentességben nem részesülnek;

b) a váltókra, kézi vagy jelzáloggal biztosított vagy nem biztosított adólevelekre, más egyéb okiratokra, vagy okiratok nélkül kölcsönadott tőkékből, vételárhátalékokból, telepekek által fizetendő megváltási összegekből, vagy más egyéb követelésekből (esetleg le- vagy hozzászámitolás útján) eredő kamatok, ideértve a tőkésített kamatok után járó kamatokat is;

c) a hitbizományi, családi, egyházi, misemondásra rendelt és bármint más alapok és alapítványok hozadéka a letétek és óvadékok (biztosítékok) kamatai;

d) a járadékok általában, különösen: életjáradékok, rokonsági évi járadékok, tartásdíjak, az özvegyi jog címén kiszolgáltatott életjáradékok azoknak az eseteknek kivételével, midőn az e célra szolgáló vagyon után az özvegy mint hasznélvező a jövedelemadón kívül más egyenes adót már fizet; továbbá a találmányok és találmányi szabadalmak használatáért, valamint a szerző halála után az örökösökre átszállt szerzői jogért (1884. évi XVI. t.-c.) fizetett díjak és mindazon járadékszerű visszatérő szolgáltatások, melyeknek teljesítése szerződésileg elvállalt, de nem szolgálati viszonyból eredő kötelezettségen, bírói ítéleten vagy törvényen alapszik;

e) a külföldi részvényekből kötvényekből és más egyéb külföldi értékpapirokból származó kamatok vagy osztalékok;

f) a gyógyszerárak, iparüzletek, bányaművek és egyéb a föld- és házadó alá nem tartozó jogokért járó hasznbérék vagy más szolgáltatások; a bányaműveléshez szükséges beleegyezésért fizetett ellenszolgáltatások (termelési jutalékok), valamint általában a szolgalmakért járó hasznvétel; az örökösök; az 1896. évi XXV. t.-cikkben tárgyalt szellemi birtokok és az ezekhez hasonló természetű birtokok hasznvételéért fizetett évi szolgalmányok (idézett törvény 6. §-a), illetőleg megváltás esetében a váltás-tőke kamata és az eféle földadó alá nem eső hasznvételi jogok (örökváltások) után fizetett évi tartozásoknak a kamatokra eső része;

g) a hitelüzlettel foglalkozó s alapszabályaik értelmében pénzbetétek átvételére jogosított nyilvános számadásra kötelezett vagy nem kötelezett, de ugyanezen szempontok alá eső vállalatoknál a takarékbetétek, ugymint: utalványok, betéti könyvek és egyéb betétkönyvek vagy folyó számla mellett gyümölcsözés végett bárki által elhelyezett tőkéből folyó jövedelem;

h) a nem cégjegyzett leszámítolónak és pénzüzemeknek jutalék, járandóság vagy egyéb bármely címen huzott és egyenként, azaz tőkék szerint külön-külön megállapítható kamattörvények;

i) a nyug- és kegyellatási intézeteknek fentebb említett jövedelmei. A nyilvános számadásra kötelezett

vállalatok által alkalmazottaik számára létesített ilyen intézeteknek ezen jövedelmei azonban csak azon esetben, ha a vagyon alapszabályszerűleg külön kezelik.

2. A tőkekamat- és járadékadó az 1909. évi VII. t.-cikk 8. §-a értelmében az adóvetet megelőző évben élvezett kamat- és járadékjövdelem után lévén kivettendő, az 1913. évi adóztatás alá az 1912. évben élvezett kamat- (járadék-) jövedelem vallandó be.

3. A tőkekamat- és járadékjövdelem bevallására az 1909. évi VII. t.-cikk 15. §-a szerint kötelezve van:

a) az adótárgy tulajdonosa vagy hasznélvezője, vagyonyközösség esetén pedig az összes tulajdonosok;

b) nem önjogu, valamint jogi személyeknél a törvényes képviselő, aki ezeknek érdekeit a továbbiakban felelősség mellett szintén képviseli.

Az a) pont esetében, ha a közös tulajdonosok közül csak egy ad vallomást, utóbbi az összes tulajdonosok meghatalmazottjának tekintendő.

A vallomáadásra kötelezett az 1909. évi VII. t.-cikk 30. §-a szerint köteletségének meghatalmazott útján is megteheti, ennek eljárásáért azonban anyagilag a meghatalmazó felelős.

A bélyegmentes meghatalmazás kívánatra felmutatandó.

4. Ha a kamat- vagy járadékjövdelem nemcsak készpénz, hanem más egyéb természetbeni szolgáltatások is képezik, pl. járadékoknál: élelmezés, ruházat, lakás, vagy kölcsöntőkéknél a kamatok fejében használatba adott ingatlanok hozadéka, ezeket a fél az 1909. évi VII. t.-cikk 14. §-a értelmében a vallomási iverkben részletesen felsorolni s az adóköteles jövedelmet a vallomási iverk vonatkozó rovatában a helyi viszonyoknak (esetleg a vidék piaci árainak) megfelelőleg pénzértékben is kifejezni köteles.

5. Adóssági kamatok levonása rendszerint nincs megengedve.

Ha a fél hitelt érdemlően igazolja, az 1909. évi VII.-cikk 10. §-a értelmében levonandók:

a) az adótárggyal összekötött, magánjogi címen alapuló oly teher, mely annak összegét kevesebbit;

b) az 1. f.) pontban említett adótárggyaknál az adó alanyát terhelő karbantartási költségek.

A terhek csakis abból a jövedelemből vonhatók le, amelyre vonatkozólag tényleg felmerültek.

A nyug- és kegyellatási intézeteknél a kifizetett nyugdíjak és segélyek összege kiadásként nem vonható le.

6. Az 1. f.) pontban említett adótárggyak jövedelméről az 1909. évi VII. t.-c. 14. §-a értelmében a vallomás mindig annál a községelöljáróságnál (városi adóhivatalnál, illetőleg a székesfővárosban a városi adóhivatalnak kerületi osztályánál) nyújtandó be, ahol az adótárgy fekszik; minden más esetben pedig, a hol a fél állandóan lakik, illetőleg a jogi személy székel, vagy ennek hiányában pl. külföldieknek, a honnét az adóköteles jövedelem folyik, tehát utóbbi esetben, amely községben az adós állandóan lakik.

A vallomások beadásáról, ha a felek ezt kérik, nekik elismervény adandó.

7. Az adózók az 1909. évi VII. t.-c. 24. §-a értelmében a vallomás beadásának kötelezettsége alól fel vannak mentve és levonás útján szedetik be az adó:

a) az 1. a) pontban említett s az állam, törvényhatóságok és társulatok által kibocsátott adóköteles értékpapírok kamatai után az adós által, kivéve a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok által kibocsátott kölcsönkötvényeket (elsőbbségi kötvényeket) és zálogleveleket, melyeknek kamatait a felek kötelesek bevallani;

b) a gyámpénztárak összesített pénzkészlet rendszereiről a jelzálogilag bekebelezett tőkekövetelések kamatai után a gyámpénztár által;

c) a takarékbetétek után (1. g) pont) a pénzüintézet által.

8. A ki vallomását az előirt határidőben be nem adja, vagy abból adóköteles tárgyakat kihagy, a be nem vallott adótárgy után a kivetés során megállapított adónak 50%-át, ha pedig a hozzá intézett külön felhívásnak sem felel meg, a be nem vallott adótárgy után megállapított adónak további 25%-át fizeti pótlék fejében. (1912. évi LIII. t.-c. 39.)

Jövedéki büntető eljárás alá eső kihágást követi el a vallomás adására kötelezett, ha a jövedelemre vonatkozó vallomásában, vagy illetékes helyről hozzá intézett kérdésekre adott írásbeli vagy jegyzőkönyvbe mondott válaszában, vagy jogorvoslatának indokolásában tudva valótlan és szándékos félrevezetésre irányuló nyilatkozatot tesz, mely az adó megrövidítésére alkalmas. Illetőleg adóköteles jövedelmi forrást szándékosan elhallgat. (1909. évi X. t.-c. 71. §.)

Kelt Nagyváradon, 1912. október havában.

A m. kir. pénzügyigazgatóság.

Autó (automobil) tulajdonosok szíves figyelmébe

PNEUMATIK, kőpeny és tömlő, TRAPP ISTVAN Budapest, VIII. ker. Tisza Kálmán-tér 26.

Postai megbízás naponként azonnal el lesz intézve. Javítások jutányos árban. Használt gumik a legmagasabb árban megvételnek.

HELYBEN TELEFON 11-75 VIDÉKEN

FEST! TISZTIT!

vegyileg női, férfi és gyermek ruhákat.

MOS!

gallér és kézelőket fényesre, csipke és szövet függönyök, bútor szövetek, papi és egyenruhák vegyileg tisztítatnak.

Gyár: Körözs-utca 13.

Felvételi üzlet:
Zöldfa Passage 93.

Mokos Sándor.

Vas- és Rézipar Részvénytársaság, Nagyvárad.

Karácsonyi butorkiállítás!

Az új WEISZLOVITS-palotában (Rákóczy-ut 13), valamint TELEPÜNKÖN (Kolozsvári-u. 39. szám) elismert minőségű gyártmányainkból

kiállítást rendezünk.

Megtekintés vételkötelezettség nélkül. Réz és vas baba-játékágyak. **Eden-pamlag szabadalom.** Nappal gyönyörű oltomán, éjjel kényelmes fémágy. — Gyártmányaink eredeti tervek szerint is készülnek, rajzok, költségvetés díjmentesen. **Butoralbum** kívánatra ingyen. Az ágyaink **szabadalmazott kapcsolással** készülnek, azért szavatolt féregmentesek.

Vas- és Rézipar Részvénytársaság, Nagyvárad.

Tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy Csengeri-utca 21-ik szám alatt saját házamban, egy a mai kornak mindenképen megfelelő

**= épület és =
műbutor asztalos**

műhelyt létesítettem. Elfogadok: előszoba és konyha felszereléseket minden kivitelben, továbbá templom, iskola, gyógyszerár és kávéház berendezéseket kellő jártassággal. Rajzzal és költségvetésekkel úgy helyben, mint vidékre készséggel szolgálók. — Tömeges rendeléseket kérve vagyok kiváló tisztelettel

Gaal József

mű-asztalos, Nagyvárad.

TELEFON 11-52.

TELEFON 11-52.

Fey Rezső

mű-bádogos, vízvezeték- és csatornázási vállalat

Szent János-utca 27. szám.
TELEFON 532. TELEFON 532.

Készít udvari (agymentes) closetteket vízöblítéssel. Angol-closett berendezést, viztartány vagy önzáró closet csapokkal való öblítéssel. Mindennemű épület- és díszbádogos munkát. Villanyerő gépekkel berendezve.

Kajári Dezső

villamosvilágítási vállalata

Nagyvárad, Beöthy Ödön-u. 46. sz.

Készíti a legmodernebb villamos világítási és erőátviteli házitelefonszabvány szerinti berendezéseket. Motor és dinamó tekercselések és szakaszterü javitások. Izzólású kivitelű csillárokat rajzszerint készít és átalakít. Éjjeli ügyeletet szolgálat.

Telefonszám 1192.

Francia tűzhelyek!

egyedüli gyártója:

Vajnovszky József

épület- és műlakatos mester

Nagyvárad, Sztaroveszky-u. 27. sz. alatt

Telefon 11-37.

Telefon 11-37.

**Meg van!!
az asszonyok öröme!**

Nem kell többé mérgetödni, csekély tüzelővel gyorsan lehet sütni és főzni, régi tűzhelyeket (sparhelt) át lehet oltani olcsó pénzért alakítani. Háztulajdonosok, mérnök és építész uraknak árendébe adom.

Továbbá minden néven nevezendő lakatos munkák jutányos árban.

Meghívás esetén házhoz jövök.

Vidéki levelekre válaszolok.

Nagyváradai Templomüvegfestészet Üvegcsiszoló és Tükörárúgyár R.-T.

TELEFON
11-64.

Nagyváradon, Gerliczi-utca.

TELEFON
11-64.

Üvegcsiszolás
Üvegvésés
Üvegbetétek
Kirakatbetétek
Üvegedzés

Öntött tükörök
Coll-tükörök 2. mm. vastag
Polirt és finn tükörök
Faöntöttükörök

Fémkeretezés
Réz, nickel foglalatok
Diszüvegezés
Üvegfestészet
Homályosítás

tábla és tükörüveg nagyraktár

Opalescens és színes üvegek

Kirakatüvegek

Épületüvegezés

Rajzokat és tervezéseket díjtanul végezzünk
Arjegyzéket és árajánlatot bérmentve
Szállítunk az ország bármely részébe

Amerikai üvegmozaik épülethomlokzatok kiképzésére. Hajlitott tükörüvegek.

Flegyman

divatruházában
Nagyvárad, Bémer-tér.

Leszállított árak:

Leány felöltők	20 koronától
Női téli felöltők	50 koronától
Peluče felöltők	75 koronától
Szőrme bundák	100 koronától
Perzsiáner kabátok	500 koronától
Costüm kelmék	3 koronától
Blúz kelmék	2 koronától
Barchetok	50 fillértől
Reklám szövet 120 cm. széles	1 koronától
Reklám flanel	45 fillértől

Telefon 245. sz.

Telefon 245. sz.

Kalenda János

cégnél Nagyváradon
a Szent László-téren
legjutányosabban beszerezhetők mindennemű

Varrógépek
Gramofonok
Kerékpárok

Vadászfegyverek

és vadászati kellékek óriási választékban; ugyszintén utazási cikkekben is nagy választék található.

Fenti árucikkek előnyös részletfizetésre is kaphatók.

Carbid olcsó napi árban.

Varrógépek, gramofonok olcsón javíttatnak.

Hanincs meglegedve szabójával, mert drága vagy rossz szul szab vagy nem pontos, szóval bármi okból. Keresse fel **DARABONT GY. és TARSÁ** uriszabó céget Szilágyi Dezső-u. 6. (Sonnenfeld-palota) és meglepi őnt az ottani szolid, eleső, kifogástalan kiszolgálás. Alkalmi és gyászruhák 24 óra alatt. Vidékről egy beküldött öltönyről ujat készítek. Valódi angol szövetek.

Helyi és vidéki telefon 980.

Kiadó legelő.

A margittai járás B. királyi község határában fekvő birtokomnak mintegy 220 magyar holdat kitevő legelő és kaszáló részét mostani december 15-től 1913. évi december 1-ig egészben, esetleg két részben is legeltetés céljából kiadom, van rajta egy 100 darab jószágra való istálló, melynek használata 1913. évi május 5-ig megegyezés esetén legelő bérlettel jár, gazdaságomban legelő mellett nagymennyiségű szalma van, melyből korlátolt mennyiségben ingyen adok trágya termelés végett. Ajánlatok a haszonbéri összeg és esetleges feltételekkel 1912. évi december 20-ig **Kacsora Károly föld-birtokoshoz Margittára** címzendő.

Telefon 10-87. Telefon 10-87.

A legmodernebb bútorokat készíti

Kovács Zsigmond

m ű a s z t a l o s
Szacsavay-u. 70. sz.

Géperőre berendezve.

Telefon vagy levelezőlap mivásra azonnal megjelenek.

Terv és költségvetés díjtalan.

Oltott mész

Bükkfa parkett, cementáru, cserép, fedéllemez, gipsz, nád, csatornázás, aszfaltozás stb.

Kondor Dezső

Nagyvárad, Nagypiac-tér 1. Telefon 969.

„Varázsfuvola.”

Bárki egy óra alatt megtanulhat rajta játszani. A „Varázsfuvola” rendkívül kellemes, 20 acél trombitahanggal és 4 erős bőgővel van ellátva. Diszes kivitelben, kottafüzettel, dalokkal, tokkal, ajándékkal együtt csak 4 korona.

Csakis Vágner „Hangszer-Király” ország-szerte elismert legolcsóbb hangszerárúháza-ban kapható, Budapest, József-körút 15. — Gyorsjavító műhely. — Kérjen fényképes hangszerárjegyzéket.

Figyelem!
Fióközlet nincs!

NAGY GYULA

Nagyvárad, Olaszi, Rákóczi-ut

ajánlja saját gyártmányu **kefe és mészoló nagyraktárát**. Dus választék **finom illatszerekből, pipere-szappanokból** és mindennemű **fésűkből és hajtűkből**. Raktáron tart **fürdő és kocsimosó szivacsokat** jutányos árrban. **Fogkefék** felelősség mellett. Különböző karácsonyi és ujévi ajándékok olcsó bevásárlási forrása.

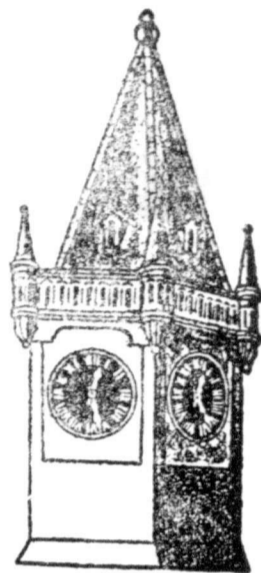
Figyelem!
Fióközlet nincs!

Mezey Dezső

toronyóra készítő
Nagyvárad, Szt. János-u. 64.

Az ország egyik legrégibb és legmegbízhatóbb toronyóra

készítő telepe. Olcsó árak, több évi jótállás. **Villanyerő berendezés.**

Kivánatra árjegyzéket bérmentve küld.

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár részvénytársaság, Nagyvárad.

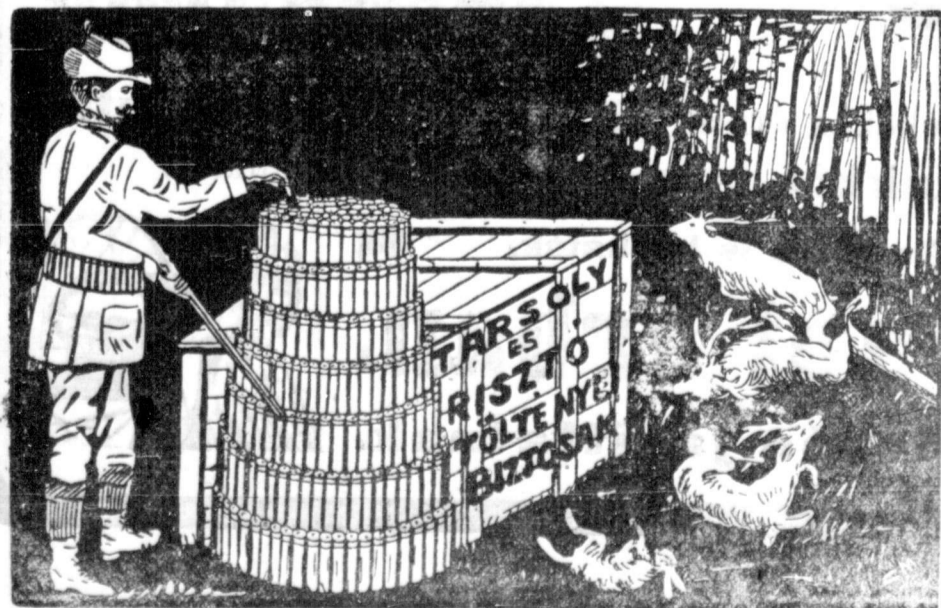
Értesítés.

Tisztelt üzletfeleinket ezennel értesítjük, hogy Teleky-utca 5. sz. alatt, a volt Biharmegyei kereskedelmi, ipar- és terményhitelbank üzlethelyiségében levő fiókunkat csak ez évi december hó 14-ig tartjuk fenn, miután e napon Bémer-tér 4. sz. alatt ujonnan épült intézeti központi helyiségünkbe költözünk át.

Kérjük tehát t. üzletfeleinket, hogy december 14-től kezdve bennünket már önni új helyiségünkben (Bémer-tér, 4. sz.) sziveskedjenek felkeresni.

Nagyvárad, 1912. december 5.

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár Részv.-társ.

M. kir. lőpor-áruda
Vadászfegyverek
Revolverek
Vadászati felszerelések
Eredeti Vallersdorfi töltények
TARSOLY és RISZTÓ

különlegességek vaskereskedésében

Nagyvárad, Rákóczi-ut.

Telefon 390.

Telefon 390.

Fröhlich József

viaszgyertya-gyártó-, méz- és viaszkereskedése
Nagyvárad, Szent János-u.

Ajánlom a Főtisztelendő papság és a n. é. közönség részére templomi viaszgyertyáimat, padló-viaszt főzött állapotban, valódi akác-virág csemege mézet, hófehér lépesméz, mézeskalács különlegességeket. Tisztelettel

Fröhlich József.

Telefon 907.

Telefon 907.

Cipőt, kalapot és

uri divat cikket

legolcsóbban csak

Fekete Jenőnél

Nagyváradon

Bémer-téren ELITE kávéház mellett szerezhethük be.

Uj!

Uj!

Házi szemét fuvarozási vállalat.

1912. november hó 1-én megindítottam új vállalatomat. Naponként, hetenkénti kiszállítást fővállalok; b. megrendelésekre személyesen megjelenek és pontosan szállítom. Tisztelettel

S. Czegléd János

SZENT ANNA-UTCZA 28.

Telephon 10-83. szám.

Ő CSÁSZ. ÉS APOST. KIR. FELSÉGÉNEK

közös katonai jóté-

XXIX-ik cs. és kir.

LEGFELSŐ FELHATALMAZÁSA FOLYTÁN

kony célokra szánt

államsorsjáték.

Ez az Osztrák birodalomban egyedüli törvényesen engedélyezett sorsjáték 21.146 készpénz nyereményt tartalmaz 625.000 kor. összértékben.

A főnyeremény **200.000** korona.

A huzás 1912. december 19-én fog megtartatni.

Egy sorsjegynek ára 4 korona.

Sorsjegyek Wienben a csász. kir. államsorsjátékok osztályánál, III. ker., Vordere Zollamtsstrasse 7. sz. a., továbbá a lottógyűjtődékekben, dohánytőzsdékben, adó-, posta, távirada-hivataloknál, vasuti állomásokon és váltóüzletekben stb. kaphatók. Játéktervek sorsjegyvevők részére ingyen adatnak ki. A sorsjegyek portómentesen küldetnek szét.

A csász. kir. lottójövedéki igazgatóság (államsorsjátéki osztálya.)

A Biharmegyei Gazdák Áru és Hitelintézete Rt.

Nagyvárad, Nagypiac-tér, Andrányi-ház.

Befizetett alaptőke: 1.000.000 korona

Elfogad takarékbetéteket, ha azok állandók 5%-os kamatoztatásra, továbbá folyószámlai betéteket is elfogad.

A betétkamatadót az intézet fizeti.

Folyószámla hitelt nyújt legkedvezőbb feltételek mellett.

Leszámitol váltókat a legelőnyösebb kamattal mellett gazdálkodók, kereskedők és iparosok részére és foglalkozik mindenféle bankszerű beszedésekkel (incassó olcsó díj mellett).

Előleget nyújt értékpapírokra, terményekre és árukra; kölcsönöket ad előnyös törlesztés mellett.

Jelzálog és törlesztéses kölcsönöket folyósít házakra és földbirtokokra.

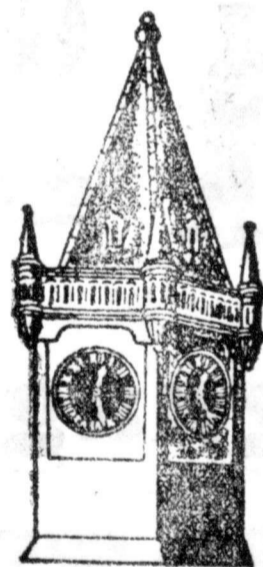
„Styria-Universal“
Képviselek kerestetnek! **Kötőgépek**

megmunkálnak **finom** és **vastagszálu pamutot ugyanazon gépen.**
Arjegyék ingyen. Részletfizetésre is
Styria-Kötőgépgyár, Graz, III.

Sarkady és Szánthó
TORONYÓRA GYÁRA

Nagyvárad, Damjanits-utca 30.

Ajánlja 1 hétben egyszer felhuzandó és 1 napban egyszer felhuzandó toronyóráit „szegecs” és „szabadlengésű” járattal, réz kerekkel. Olcsó árak.

TÖBB ÉVI JÓTÁLLÁS.
Villanyerő berendezés.

Arjegyék kívánatra. Saját ház.

FÉLIX-FÜRDŐ

nyári és téli gyógyhely. Európa leggazdagabb kénes hév víz forrása. Víz hőfoka 49° C. 17 millió liter víz mennyiség.

Csuz, köszvény, ischiás, izzadmányok és női betegségek ellen. 1909-ben 9200 beteg hagyta el gyógyultan, javultan a páratlanul hatásos fürdő gyógyforrásait. **Penzió rendszer október 1-től május hó 1-ig.** Elsőrendű ellátás, reggeli, ebéd, vacsora, fűtés, szoba világítás, egyszeri fürdés a Ferencz-fürdőbe pocrócozással hetenként **56 koronába** kerül.

A Viktor szálló folyosója össze van kötve a fürdőkkel. A folyosókon lévő kályhák állandóan fűtve vannak. Bármilyen időben megbülés veszélye nélkül lehet a kurát eredménnyel használni.

Posta, távirada, interurbán telefon, állandó gyógyszerár a fürdő telepen. Prospektust küld az

igazgatóság.

■ Telefon 8 sz.

■ Telefon 8 sz.

Karácsonyi különlegességek, karácsonyi cukorkák, karácsonyi kollektívok és karácsonyi dísz tárgyak

JANKY ANTAL utódánál szerezhetők be legjobban.

Karácsonyi fenyőfák bármily mennyiségben ugyanott.

Cognac-speciális Szi József ügyvéd híres borpárlata 1892-ből kizárólag

JANKY ANTAL UTÓDÁNÁL kapható.

Nagyvárad, Szent László-tér.

Igen jó keresetre

tehetnek szert nők csipke-horgolással. Forduljanak válaszbélyeggel ellátott levelben a

Magyar Háziiparfejlesztő vállalatához Déván.

„NIGRIN”

a legjobb cipőkrém az egész világon
Az eddigi világhírű wiksnek vitriol nélküli gyártása is.

ST. FERNOLENDT, WIEN III.

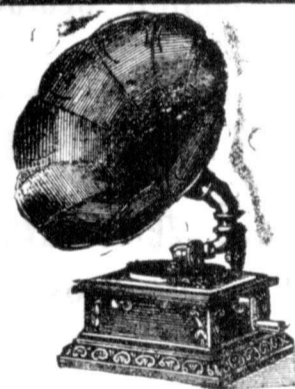
cs. és kir. udvari szállító.

80 éves gyári fennállás.

G Y E R M E K

J Á T É K

a legnagyobb választékban

LŐRINCZ

cégnél

**Nagyvárad
Bémer-tér.**

Telephon 12-68.

Telephon 12-68.

MEZEY JÁNOS ÉS **TSA**

Nagyváradon, Szent László-tér és Teleki-utca sarkán

KARÁCSONYI ÉS TÉLI IDÉNYCIKKEK:

mindennemű fűszer, csemege, cukorka, tea, tea-sütemény, rum, likör, bor, pezsgő, hazai- és déli gyümölcs, KARÁCSONYFA DISZEK nagy választékban

Telefonsz.:
249.

SZOLID SZABOTT ÁRAKBAN!

Telefonsz.:
249.

Legolcsóbb bevásárlási források!

Ha Ön

óráját jól és jutányos árban akarja megcsináltatni, hozza el **FEIN KÁLMÁN** óráshoz, Teleki-u. 9. Dr Nemes ház. Villamos megállóhely. —

Órákban állandó nagy raktár.

Alapított 1893. **Freund Benjámín** Alapított 1893.

műorás, ékszerész és látszerész

Nagyvárad, Rákóci-ut. Széchenyi-szálloda épület.

RITKA ALKALOM.

Üzletem átalakítása miatt a teljes raktáramat kiárultam eddig nem létező leszállított árban, arany-, ezüst-, nikkal órákat, aranyláncokat, gyűrűket, fül-függőket és más ékszereműeket, kina-ezüst tárgyak, ingaórák, látszeréknél 50% engedmény.

Izsák Lidia

mellfűzői, amelyek bécsi modellek szerint készülnek, országos nagy népszerűségnek örvendenek a hölgy közönség körében. Megrendelhető mérték szerint.

Nagyvárad, Nagy Sándor-u. 1. Fűző üzlet: TELEFON 1-53. szám.

Mezey János és Társa fűszer, csemege kereskedése Nagyváradon, szt. László-tér és Teleki-utca sarok.

Szolid üzlet többet nem ad, de kevesebbet sem.

Hallatlan

olcsó árban készít Piski Ferenc cipész úri és női cipőket csak egy próba és ön meg fog győződni

Szent János-utcza sarok, Schvare Farkas-féle házban.

HA A KOSSUTH-

utczába vezetl útja, keresse fel a legjobb hírnévnek örvendő

KEPES ETEL

varró- és himző előnyomdáját, ahol bevásárlásait a legolcsóbban eszközölheti kézi munkáanyagokban.

Izléses arany- ezüst ékszerek, finom, órák legolcsóbban kaphatók

Szilágyi Géza és Ts-nál **Rákóci-ut**

Telefon. 630.

Tátray Sándor

telefon 558. telefon 558. **NAGYVÁRAD** Körözs-utca 11. sz. Épület és műlakatos vezeték és vasszerkezeti munkák.

NE ADJUK

pénzünket idegen cégnek, vegyünk

lánckútat MÁRKUJZ JÓZSEFNÉL

Akadémia-u. 1. sz.

Czukrász

sütemények minden alkalomra házhoz szállítással jutányos árban eszközöltenek. Meghívásra házhoz küldök, levelekre válaszolok. Vidékre napi expedálás.

Molnár János cukrász

Kolozsvári-u. 50.

Legolcsóbban vásárolhat

Haás Simon

divatáru üzletébe **Kert-utcán a Löwinger-féle helyiségbe**, férfi- és női divatcikkeket és mindennemű rövidárut.

Alapított 1895-ben. **Deo Adiuvente!**

Imrek Károly

épület és műbutor asztalos N.-Várad, Alapi-utca 10. szám.

Alapított 1895-ben.

Udvari kavéház

családok kellemes szórakozó helye. Esténként Bebe Kálmán teljes zenekarával hangversenyez. — Bejárat

Szt. László-tér és Zöldfa-utca.

FELDSTRICK KÁLMÁN

könyvkötészete és dobozgyártása

NAGYVÁRAD, Rákóci-ut, Moskovits palota

Biharmegye és N.-Várad város kir. ítélőtábla és a megyei főszolgabirodságok és körjegyzőségek szerződéses szállítója.

ROZSNYAY JÓZSEF

mű-asztalos, Nagyvárad Kolozsvári-u. 77.

Európa nagyobb városaiiban évek során át szerzett gyakorlati ismereteim lehetővé teszik, hogy a mai közönség részére a művészi kivitelű különlegességi munkákat is kellő szakudással a legpontosabban elvégezhessem. Készítek továbbá: modern háló, szalon, bútor és üzleti-berendezéseket, portálokat, lakás- és kastély-berendezéseket minden still és kivitelben a legszolidabb árak mellett. Egy kísérlet elengedő, hogy a t. uri közönség bizalmát továbbra is kiérdemljem.

Tisztelettel ROZSNYAY JÓZSEF, műasztalos.

Szántó Dezső

első

nagyvárad

REDÖNY-

GYÁRA Rulikovszky-ut

TELEFON 491.

Csoda elárusítás!!!!

Partiba vettem, szőnyeg, ágy és asztal garnitúr, rumberger vászon, se-lyem és csipke dolgokat.

Felárba árusítom.

Löwinger Márton

versenyáruháza Kert-u. 1. sz.

Kerékpár varrógép s gramophon javításokat készíttetni legelőnyösebb

Horvát Béni

mechanikusnál, Kossuth Lajos-utca 18. Az összes alkatrészek állandóan raktáron. TELEFON 1038. szám.

Haas Lajos

Gáz és villanyberendezési vállalat.

Elvállal mindennemű gáz és villanyszere- léseket és jókarbantartását.

TELEFON 1038. sz.

PENCZ JÁNOS

(cipész, szaklparos.)

NAGYVÁRAD, Szt. János-u. 34.

Készít mérték szerint úri és női (Orthopéd cipőket is) jutányos árban mérték szerint. Meghívásra házhoz jövök.

Petry Arpád

órák- és műszerész

Nagyvárad, Rákóci-ut 9.

Tarsoly és Risztó mellett, a Rimanóczy-palotával szemben Mindennemű műszerész munkák szakszerű javítása elfogadtatik.

Alapított 1880-ban **Schopper György**

utóda veje

Rohoska Pál

Villanyórára berendezett gépjavitó, vas és rézöntőde **NAGYVÁRAD,** Sánc-utca 22. sz.

UJ keztyűs és sérvkötő készítő!!

Keztyűk mérték után gyorsan és legjutányosabb árban készíttetnek. B. áli keztyűk 70 cm. hosszú, csak 6 korona. Tisztítások és javítások azonnal eszközöltenek. Ruganyos sérvkötők 4 korona.

HORVÁTH B. Nagyvárad, Szt János-utca

A NOVEMBERI költözködésekkor a legolcsóbb

HIRNM és FIA

villamosági vállalatához fordulni

Kossuth Lajos-u. 16. sz.

Nagy esillárraktár.

Telefon 10-54.

Telefon 10-54.

Györy Sándor

villanyórára berendezett kések és köszörűdéje **Kert-utca, 4. szám.**

Elvállal mindenfélé speciál köszörüléseket és javításokat, haj- és szakál vágó és lónyíró gépet, zsillette és mindentféle más borotvák köszörülését pontosan eszközli.

RUM és LIKÖR

házilag való készítéséhez legjobb essentiák :: kaphatók ::

VADÁSZ ALBERT

„Angyal” drogueriában **BÉMER-TÉR.**

Fotbal cipők, gumi térdvédők, dresszek **a legolcsóbban kaphatók**

Lefkovits és Kácsér

Zöldfa-u., cipő, kalap és uridivat áruházában.

Villamos berendezéseket, u. m. magánépületek világítási felszereléseit, csengő házi telefon, ipartelepek, gyárak, és malmok. Villamos világítási és erőátviteli berendezéseit pontosan és szakavatottan készít

SZENES SÁNDOR

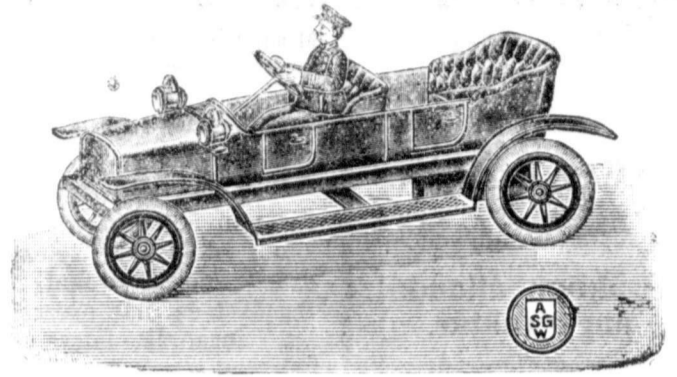
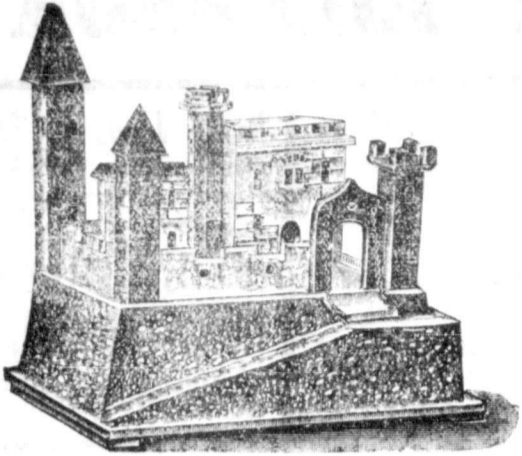
villamos berendezési vállalata **Szalárdi-u. 9.** Költségvetéssel díjtalanul szolgálók, meghívásra azonnal jövök.

Ha a Szent János-utcaba vezetl útja, keresse fel a

Szerecsen Királyt,

ahol a legolcsóbban lehet vásárolni **harisnyát, keztvűt, trikót, csipkét, Himzések és szalagok, fehérneműek, rövidárak** nagy választékban. Szives pártfogást kér **UNGERLEIDER SALAMON** Szt János-utca 4.

Telefon 371.

Waldmann Ernő
Rákóczi-út 7.

**Karácsonyi
gyermekjáték**

diszmű- és

ajándék tárgyak

kiállítása

össze van állítva, melynek
megtekintésére a n. érd.
közönséget tisztelettel
meghivja.

